

Pismo Związku Polaków w Rumunii

Polonus

4 (325) 2024

Revista Uniunii Polonezilor din România

Wielkanoc to najstarsze i najważniejsze święto religijne obchodzone na całym świecie. To czas, kiedy spotykamy się z bliskimi przy bogato zastawionym świątecznym stole zastawionym. Tak jak czynili również nasi przodkowie. Święta Wielkanocne obfitują w tradycje oraz zwyczaje ludowe, które mają głębokie znaczenie dla chrześcijan. Tradycje związane z obchodami święta Wielkiej Nocy kultywowane są również przez Polaków mieszkających na Bukowinie rumuńskiej. Przywiązują oni ogromną wagę do wszystkich elementów Wielkanocy, od ścisłego przestrzegania Wielkiego Postu, przez uczestnictwo w obrzędach Wielkiego Tygodnia, po obchody oktawy wielkanocnej. Wielkanocy u Polaków w Rumunii towarzyszy wiele dawnych obyczajów i tradycji, podobnych czy identycznych jak w Polsce, ale są także miejscowe tradycje, które w takiej a nie innej formie zachowały się do dziś.

Wielkanoc jest świętem ruchomym. W tym roku przypało na dzień 31 marca. To od niego oblicza się kalendarz innych świąt kościelnych, takich jak Wniebowstąpienie czy Zesłanie Ducha Świętego.

Wielkanoc poprzedza czterdziestodniowy Wielki Post, którego ostatni tydzień to tak zwany Wielki Tydzień, rozpoczynający się Niedzielą Palmową. Podobnie jak w Polsce wierni przynoszą do kościołów „palmy” – u rumuńskich katolików są to gałązki wierzbowe, nazywane przez bukowińskich Polaków „koczankami”.

W Pojanie Mikuli, w tygodniu poprzedzającym Niedzielę Palmową dziewczynki chodzą od domu do domu z koszyczkami i „koczankami” i śpiewają „Moiczek” – dawną pieśń o Męce Pańskiej, a gospodynie w podziękowaniu obdarowują je jajkami i pieniędzmi. Ten zwyczaj zachował się jedynie w Pojanie Mikuli.

Kulminacją Wielkiego Tygodnia jest Triduum Paschalne. Wielki Czwartek rozpoczyna się mszą Wieczerzy Pańskiej. W tym dniu rano sprawowana jest msza krzyżma świętego, celebrowana w kościele katedralnym, podczas której biskup konsekruje oleje chorych i katechumenów oraz krzyżmo. Kapłani zabierają nowe oleje do swoich parafii, stare zaś się spala. Wieczorem odprawia się uroczystą mszę Wieczerzy Pańskiej, która rozpoczyna Triduum Paschalne. Jest ona sprawowana na pamiątkę Ostatniej Wieczerzy, w czasie której Jezus Chrystus ofiarował Bogu Ojcu Swoje ciało i krew pod postacią chleba i wina, a następnie dał je apo-

Paștele este cea mai veche și cea mai importantă sărbătoare religioasă celebrată în întreaga lume. Atunci ne adunăm cu cei dragi în jurul mesei festive încărcate cu mâncare, așa cum au făcut și strămoșii noștri. Paștele este plin de tradiții și obiceiuri populare care au o semnificație profundă pentru creștini. Tradițiile legate de sărbătoarea Paștelui sunt cultivate și de polonezii care trăiesc în Bucovina românească. Aceștia acordă o mare importanță tuturor elementelor legate de Paște, de la respectarea strictă a Postului Mare, la participarea la ceremoniile din Săptămâna Mare, la sărbătorirea octavei pascale. Paștele la polonezii din Bucovina este însoțit de multe obiceiuri și tradiții vechi, similare sau identice cu cele din Polonia, dar există și tradiții locale care s-au păstrat în această formă până în zilele noastre.

Paștele este o sărbătoare cu dată variabilă. Anul acesta a fost celebrat pe 31 martie. Data altor sărbători bisericești cum ar fi Înălțarea Domnului sau Rusaliile, este calculat pe baza acestuia.

Paștele este precedat de 40 de zile de post, numit Postul Mare, ultima săptămână fiind cunoscută sub denumirea de Săptămâna Sfântă. Aceasta începe cu Duminica Floriilor. Ca și în Polonia, credincioșii aduc „palmy” la biserici – în cazul catolicilor români, acestea sunt ramuri de salcie, numite „koczanki” de către polonezii bucovineni.

În Poiana Micului, în săptămâna de dinaintea Floriilor fetele merg din casă în casă cu o coșărcuță în mână și cu „kocianki” (mâțișori – ramuri de salcie), cântând un cântec despre patima lui Isus pe Calea Crucii. Gospodinele, în semn de mulțumire, le oferă fetelor ouă și bani.

Săptămâna Sfântă culminează cu Triduumul Pascal. Joia Sfântă începe cu Sfânta Liturghie a Cinei Domnului. În această zi, dimineața, în catedrala diecezană este celebrată Liturghia Crisme de către episcop în timpul căreia sfințește uleiurile pentru bolnavi și catehumeni, precum și cel pentru crismă. Preoții duc uleiurile noi la parohiile lor, în timp ce cele vechi sunt arse. Seara este celebrată liturgia solemnă a Cinei Domnului care începe Triduumul Pascal. Este sărbătorită în amintirea Cinei celei de Taină în timpul căreia Isus Cristos a oferit trupul și sângele Său lui Dumnezeu Tatăl sub forma pâinii și a vinului, apoi le-a dat apostolilor Săi și le-a poruncit să facă acest lucru în amintirea Sa. Cristos a instituit astfel sacramentul Euharistiei și cel al Preoției. În timpul

stołom i nakazał, aby czynili tak na Jego pamiątkę. Chrystus ustanowił wówczas sakrament Eucharystii i Kapłaństwa. Podczas mszy kapłani obmywają nogi dwunastu mężczyznom, co symbolizuje pokorę Jezusa Chrystusa i Jego poniżenie. Najświętszy Sakrament zostaje przeniesiony do kaplicy adoracji, nazywanej ciemnicą.

W Wielki Piątek w kościołach ustawia się groby Pańskie. Straż przy nich pełnią tak zwani bajasze. Są to chłopcy ubrani w specjalne mundury, zmieniający się co kwadrans. Zwyczaj ten jest wciąż żywy tylko w Nowym Sokołcu.

Również w Wielki Piątek odbywają się ostatnie Drogi Krzyżowe i złożenie Jezusa do grobu.

Nieodłącznym elementem Wielkanocy jest także przygotowanie pokarmów do święcenia. W tym to dniu gospodynie w tradycyjny sposób ozdabiają jajka oraz przygotowują pokarmy do wielkanocnego koszyka, który święcić będą w Wielką Sobotę. Nie brakuje w nim baranka z masła, ćwikły, polskiej „paski”, soli czy gotowanego jajka, którym po Rezurekcji podzieli się cała rodzina. Mawia się, że kiedy się zgubisz, warto przypomnieć sobie, z kim dzieliłeś się święconym jajkiem, a z pewnością Pan Bóg tobą pokieruje i znajdziesz drogę powrotną. Kosze są wielkie, jak dawniej w Polsce, i zdobią je specjalnie na tę okazję haftowane serwety. Wielką Sobotę kończy wieczorna Rezurekcja, niegdyś odprowadzana o północy. Po trzydniowej ciszy znów biją dzwony i wierni odśpiewują „Alleluja!”. Tradycyjnie do wielkanocnego stołu zasiada się po powrocie z Rezurekcji. Jest to ważny moment, gdy rodziny gromadzą się wokół stołu, by wspólnie modlić się i dzielić się pokarmem.

W poniedziałek wielkanocny zachował się wprawdzie zwyczaj oblewania się wodą, ale w Nowym Sokołcu, Pojanie Mikuli i Pleszy istnieje jeszcze jeden praktykowany tego dnia, a mianowicie chodzenie ze śmiergustem. Kawalerowie przychodzą po śmierguście – plecionym z wierzbiny i ozdobionym czerwoną kokardką – do panien na wydaniu, smagają je nim symbolicznie, a w zamian otrzymują pisanki i przypinki z gałązek mirtu i kwiatów. Młodszy chłopcy od dziewcząt otrzymują natomiast pisanki w specjalnie przygotowanych koszyczkach z krepiny.

liturgiei, preoții spală picioarele a 12 bărbați simbolizând umilința lui Isus Cristos. Sfântul Sacrament este mutat din tabernacolul central în cel amenajat special pentru această celebrare.

În Vinerea Mare, în biserică, este amenajat mormântul lui Isus la care stau de pază străjerii (baiașii). Băieții sunt îmbrăcați în costume de străjeri și fac cu schimbul la interval de 15 minute. Acest obicei s-a mai păstrat doar la Solonețu Nou.

Tot în Vinerea Mare se celebrează pentru ultima dată Calea Sfintei Cruci și depunerea lui Isus în mormânt.

O parte esențială a Paștelui reprezintă pregătirea alimentelor pentru binecuvântare. În această zi gospodinele încondeiază ouă cu motive tradiționale și pregătesc alimente pentru a umple coșul ce sâmbătă va fi dus la sfințit. Nu lipsește mielul din unt, sfecla roșie cu hrean, pasca poloneză și sarea cu oul fiert, ce mai târziu, după Liturgia Învierii va fi împărțit în familie. Se spune că atunci când te rătăcești, este bine să îți amintești cu cine ai mâncat oul sfințit în noaptea de Paște și atunci cu siguranță Cel de Sus te va ghida și vei găsi drumul de întoarcere. Coșurile sunt mari, așa cum se obișnuia în Polonia, și sunt decorate cu șervete brodate, făcute special pentru această ocazie. Sâmbăta Sfântă se încheie cu Vigilia Pascală, ținută odinioară la miezul nopții. După trei zile de tăcere, clopotele bat din nou și credincioșii cântă „Aleluia!”. Tradițional, după Vigilia Pascală ne așezăm la masa de Paște. Este un moment important în care familiile se adună în jurul mesei pentru a se ruga împreună și a împărți bucate.

În luna Paștelui, s-a păstrat obiceiul udatului, iar doar în Solonețu Nou, Poiana Micului și Pleșa încă mai există obiceiul de a merge cu „șmiergust”. Băieții umblă cu „șmiergustul” – un bici împletit din ramuri din salcie și legat cu o fundă roșie – acolo unde locuiesc fete de măritat, le lovesc simbolic, iar în schimb primesc ouă încondeiate și crenguțe din mirt cu flori, care li se pun în piept. Băieții mai mici, pe de altă parte, primesc ouă încondeiate de la fete care sunt așezate în coșulețe din hârtie creponată special pregătite.

Ștefania Carmen Dorosceac
Zdjęcia czytelników | Fotografii ale cititorilor

Droga Krzyżowa z młodzieżą... dla młodzieży

Piękne świadectwo wiary dała 16 marca młodzież katolicka z dekanatu Bukowiny, idąc Droga Krzyżową na trasie z Nowego Sokoła do Pleśzy. Zorganizowano ją z inicjatywy młodzieży z parafii pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Radowcach.

Młodzież i wierni z parafii rzymskokatolickich z Radowiec, Moary, Kaczyki, Suczawy, Pleśzy, Pojany Mikuli, Nowego Sokoła i Solki pozostawili na kilka godzin obowiązki życia codziennego i zjednoczyli się w modlitwie, idąc wraz ze swoimi księżmi

Calea sfinte cruci, cu tineri... pentru tineri

O frumoasă mărturie de credință a fost oferită de tinerii catolici din decanatul de Bucovina, pe data de 16 martie, parcurgând Calea Crucii pe traseul Solonețu Nou – Pleșa. Această acțiune a fost organizată la inițiativa tinerilor din parohia „Nașterea Sfintei Fecioare Maria” din Rădăuți.

Tinerii și credincioșii din parohiile romano-catolice din Rădăuți, Moara, Cacica, Suceava, Pleșa, Poiana Micului, Solonețu Nou și Solca, însoțiți de preoții din parohiile lor, au renunțat pentru câteva ore la responsabilitățile vieții cotidiene și s-au unit

pięciokilometrową trasą za krzyżem Jezusa, modląc się i śpiewając pieśni, aby towarzyszyć mu w Drodze Krzyżowej i powierzyć Mu swoje intencje.

Drogę Krzyżową poprowadził ks. Ionuț-Lucian Minac, wikariusz z Radowiec, a rozważania czytała młodzież. Młodzież idąca Drogą Krzyżową przez trzy godziny intensywnie przeżywała przesłania rozważań każdej stacji i z pewnością dla wszystkich był to moment, kiedy zadawaliśmy sobie pytania, w jakim momencie naszego życia się znajdujemy? Czy żyjemy blisko Jezusa? Czy jesteśmy świadomi najwyższej ofiary, jaką złożył On za nas, ludzi, kiedy oddał swoje życie za nasze grzechy na drzewie krzyża? Przez te kilka godzin mogliśmy być z Nim, upamiętniliśmy Jego mękę i śmierć na krzyżu. Odpowiedzieliśmy na Jego wezwanie.

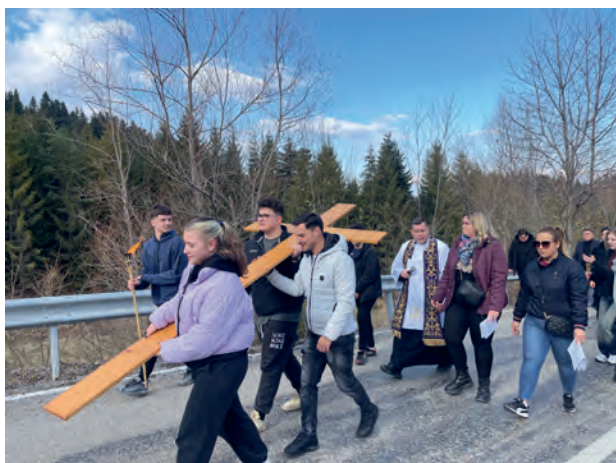
Po błogosławieństwie wszyscy uczestnicy zostali zaproszeni na poczęstunek, zaoferowany przez prezesa Związku Polaków w Rumunii, posła Gerwazego Longhera w Domu Polskim na Pleszy, który także towarzyszył młodzieży w Drodze Krzyżowej.

W rugăciune, pornind la pas în spatele crucii lui Isus, 5 kilometri împreună în rugăciune, cântece pentru a fi aproape de El pe Calea Crucii, fiecare oferind propriile sale intenții.

Calea Crucii a fost condusă de pr. Ionuț-Lucian Minac, vicar la Rădăuți, iar meditațiile au fost citite de către tineri. Tinerii, care au parcurs trei ore pe acest drum, au trăit cu intensitate mesajele meditațiilor fiecărei stațiuni și cu siguranță pentru fiecare dintre noi, a fost un moment când ne-am întrebat unde ne aflăm în acest moment al vieții noastre? Trăim oare aproape de Isus? Suntem conștienți de sacrificiul suprem pe care Isus l-a făcut pentru noi, oamenii, atunci când și-a dat viața pentru păcatele noastre pe lemnul crucii? Atunci, preț de câteva ore, am putut fi alături de el, am comemorat patima și moartea Lui pe cruce. Am răspuns cu „Da” chemării Lui.

După binecuvântarea finală, toți participanții au fost invitați la o gustare oferită de președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, la Casa Polonă din Pleșa, care, de asemenea, i-a însoțit pe tineri pe Calea Crucii.

Tekst i zdjęcia | Text și foto: Ștefania Carmen Zielonka

Festivalul Încondeierii Ouălor

Este greu să ne imaginăm Paștele fără ouă roșii. Ouăle roșii sunt o parte indispensabilă a decorului de Paște, ocupă un loc important în coșul cu alimente, iar tradiția decorării ouălor în sine este veche de mii de ani.

În vechea Polonie, decorarea ouălor roșii se făcea în Vinerea Mare. Aceasta era o activitate rezervată fetelor. Acestea își spălau părul cu apa în care erau fierte ouăle ce urmau să fie pictate. Acest lucru avea rolul de a le face părul des și strălucitor. Ouăle roșii erau folosite de fete ca răscumpărare în timpul tradiției „śmigus-dyngus” – le ofereau băieților pentru a nu fi stropite cu apă în Lunea Paștelui. Cel mai frumos ou roșu pictat era dăruit de fată unui băiat pe care îl prețuia în mod deosebit. Dacă băiatul îi răspundea cu un cadou similar, era o dovadă de afecțiune reciprocă.

Festiwal Malowania Jajek

Trudno sobie wyobrazić Wielkanoc bez malowanych jajek. Pisanki stanowią nieodzowny element wielkanocnych dekoracji, zajmują ważne miejsce w koszyczku ze święconką, a sama tradycja zdobienia jajek liczy wiele tysięcy lat.

W dawnej Polsce ozdabianiem wielkanocnych pisanek zajmowano się w Wielki Piątek. Była to czynność zarezerwowana dla dziewcząt. Wodą, w której gotowały się przeznaczone do malowania jajka, myły włosy. Taki zabieg miał sprawić, że stawały się gęste i nabierały blasku. Pisanki służyły dziewczynom jako wykup w śmigus-dyngus – rozdawały je chłopcom, by uniknąć polania wodą. Najładniejsze malowane wielkanocne jajko panna wręczała kawalerowi, którego darzyła szczególnymi względami. Jeśli chłopak odwdzieczył się podobnym podarunkiem, świadczyło to o odwzajemnionym uczuciu.

Încondeierea ouălor de Paște, este o tradiție străveche, de origine precreștină, practică în Europa centrală și estică. Din cele mai vechi timpuri, ouăle sugerează renașterea naturii, a omului, precum și Învierea lui Isus Cristos. În tradiția populară românească, ouăle de Paște sunt considerate un simbol al regenerării și al purificării, ce protejază animalele din gospodărie. Încondeierea ouălor este practică exclusiv de femei, cu o săptămână înainte de Paște, de obicei în „joia verde” și „vinerea seacă” în credința că acestea nu se strică.

În Polonia, simbolistica oului este una asemănătoare cu cea din România. Oul simbolizează viața nouă, renașterea, dar și lupta împotriva răului. În antichitate, el era chiar pus în morminte pentru a curăța decedatul de toate păcatele. Pe de altă parte, în antichitate, simboliza cultul religios; se credea că este un semn al începutului tuturor lucrurilor. Pe pământul polonez, un ou era așezat pe pragul unui grajd atunci când vitele erau scoase pentru prima dată pe câmp. Mai târziu, acesta era dăruit unei persoane sărace, cu rugămintea de a se ruga pentru vite și de a cere Creatorului o bună creștere și lapte din belșug. În plus, atunci când se construia o casă nouă, se puneau câte un ou în fiecare colț pentru a aduce noroc familiei.

Malowanie jaj na Wielkanoc to dawna tradycja o przedchrześcijańskim rodowodzie praktykowana w Europie Środkowej i Wschodniej. Od najdawniejszych czasów jajka symbolizują odradzanie się przyrody, człowieka oraz Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. W rumuńskiej tradycji ludowej wielkanocne pisanki uważane są za symbol odnowy i oczyszczenia, chronią zwierzęta w gospodarstwach domowych. Ozdabiały je wyłącznie kobiety w Wielkim Tygodniu przed Wielkanocą, zwykle w Wielki Czwartek i Wielki Piątek w przekonaniu, że się nie zepsują.

W Polsce jajka mają podobną symbolikę jak w Rumunii. Jajko oznacza nowe życie, odrodzenie oraz walkę ze złem. W czasach starożytnych było nawet umieszczane w grobach, aby oczyścić zmarłego z wszelkich grzechów. W starożytności symbolizowało także kult religijny, wierzono, że jest początkiem wszystkiego. Na ziemiach polskich jajko stawiano na progu obory przy pierwszym wyprowadzeniu bydła w pole. Później dawano je ubogiemu z prośbą, by modlił się za bydło i prosił Stwórcę o dobry przyrost i obfitość mleka. Ponadto, gdy budowano nowy dom, w każdym rogu umieszczano jajko, które miało przynieść szczęście rodzinie.

Comunitatea poloneză din România respectă cu strictețe această frumoasă tradiție a încondeierii ouălor, de aceea, în urmă cu cinci ani Uniunea Polonezilor din România a organizat pentru prima dată acțiunea Festivalul Încondeierii Ouălor. În acest an, în sâmbăta de dinaintea Duminicii Floriilor, pe 23 martie, la Casa Polonă din Poiana Micului femeile și copiii din comunității poloneze din Bucovina s-au întâlnit pentru a încondeia ouă. Au participat gospodine din Păltinoasa, Pleșa, Poiana Micului, Solonețu Nou, Cacica, Vișșani, Siret și Suceava. Aceasta a fost o bună ocazie pentru a observa modul de lucru al fiecărei gospodine, dar și tehnica folosită de fiecare comunitate. Dacă la Pleșa, Poiana Micului și Solonețu Nou ouăle sunt încondeiate cu ceară, în alte

Polonia w Rumunii ściśle przestrzega pięknej tradycji malowania jajek. Pięć lat temu Związek Polaków w Rumunii zorganizował po raz pierwszy Festiwal Malowania Jajek. W tym roku w sobotę, w przeddzień Niedzieli Palmowej panie i dzieci z bukowińskiej Polonii spotykały się w Domu Polskim w Pojanie Mikuli, aby zdobić jajka. W festiwalu udział wzięły gospodynie ze środowisk polskich z całej Bukowiny, z Păltinoasy, Pleszy, Pojany Mikuli, Nowego Sołonica, Kaczyki, Wikszan, Seretu i Suczawy. Była to doskonała okazja do tego, by podpatrzeć, jak pracują inne gospodynie, ale także jakiej techniki używają. Podczas gdy w Pleszy, Pojanie Mikuli i Nowym Sołonce jajka zdobione są za pomocą wosku, w innych miejscowościach go-

comunități gospodinele decorează ouăle cu diferite frunze (de pătrunjel, trifoi, de măr sau diferite flori) pe care le așează cu grijă pe ouăle fierte, după care fiecare ou a fost pus într-un ciorap de mătase și strâns bine pentru ca frunza să rămână fixă pe ou în timpul colorării. La final iese un ou frumos colorat având diferite forme de frunze. Alte gospodine au descoperit alte metode interesante, inedite și noi pentru decorarea ouălor. În acest an, pe lângă metodele tradiționale, gospodinele au folosit servetele decorate sau hârtie creponată sau chiar colorant alimentar, iar rezultatul acestor tehnici a fost unul surprinzător de frumos. Însă, precum vorba veche: câte bordeie atâtea obicei, așa este și acest obicei al încondeierii ouălor. Fiecare comunitate, chiar fiecare gospodină procedează altfel.

Evenimentul a fost o ocazie bună pentru a petrece timp împreună, pentru a schimba informații și a observa tehnica folosită de fiecare localitate în parte. Unul din scopurile evenimentului a fost acela de a transmite tinerei generații acest frumos meșteșug pentru ca acesta să fie păstrat încă mulți ani de acum încolo.

La eveniment au participat ambasadorul RP la București E.S. Paweł Soloch, viceconsulul RP la București Jakub Lompart, o delegație a schimbului XIV al Contingentului Militar Polonez ce staționează la Craiova în frunte cu comandantul, maiorul Daniel

spodynie dekorują je różnymi listkami (pietruszki, koniczyny, jabłoni albo rozmaitych kwiatów), które starannie przykładają do ugotowanych jajek, po czym wkładają je do pończochy i mocno wiążą, aby dobrze przylegały do jajek podczas barwienia. Efektem końcowym są pięknie zabarwione jajka ozdobione formami z liści. Niektóre panie pokazały nietradycyjne sposoby, jak barwienie jajek za pomocą wzorzystych serwetek czy kolorowej bibuły, a nawet barwników spożywczych. Okazało się, że dają one piękne efekty. Jak mówi stare powiedzenie: ile domów, tyle zwyczajów, tak samo jest z ozdabianiem jaj. Każda społeczność, a nawet każda gospodyni robi to inaczej.

Wydarzenie to było doskonałą okazją do wspólnego spędzenia czasu, wymiany doświadczeń i przyjrzenia się technikom stosowanym przez poszczególne miejscowości. Jednym z celów festiwalu było przekazanie tego pięknego zajęcia młodszemu pokoleniu, aby zachować je na długie lata.

W festiwalu udział wzięli także goście: ambasador RP w Bukareszcie JE Paweł Soloch, wicekonsul RP w Bukareszcie Jakub Lompart, delegacja żołnierzy 14. zmiany Polskiego Kontyngentu Wojskowego stacjonującego w Krajowej z dowódcą mjr. Danie-

Grabowski, precum și directorul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene” Zbigniew Kowalski. Au fost primiți de gazdele: președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, împreună cu soția, Victoria Longher, vicepreședinții Ștefania Carmen Zielonka și Ștefan Longher, precum și parohul din Poiana Micului, pr. Alin Cătălin Butnaru.

Iuliana Agneșca Dascălu

Foto: Iuliana Agneșca Dascălu, Ștefania Carmen Zielonka

lem Grabowski, a także dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” Zbigniew Kowalski. Gospodarzami byli prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher z żoną Victorią Longher, wiceprezesi Ștefania Carmen Zielonka i Ștefan Longher oraz ks. Alin Cătălin Butnaru – proboszcz w Pojanie Mikuli.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Warsztaty wyplatania śmiergustu

Polacy mieszkający na Bukowinie rumuńskiej do dziś zachowali zwyczaj odziedziczony po przodkach, który praktykowany jest w okolicach świąt wielkanocnych – wyplatanie śmiergustu. Śmiergust plecie się z wierzbiny, w zależności od umiejętności z sześciu, ośmiu do dwunastu gałązek i ozdabia się czerwoną kokardką. Ta dawna tradycja, przekazywana z pokolenia na pokolenie, zachowała się do dziś w Nowym Sokołcu, Pojanie Mikuli i Pleszy.

23 marca wieczorem, po Festiwalu Malowania Jajek w Pojanie Mikuli, w Domu Polskim w Nowym Sokołcu odbyły się zorganizowane przez Związek Polaków w Rumunii już po raz trzeci warsztaty wyplatania śmiergustu. Ich głównym celem jest zachowanie i przekazanie tego zwyczaju młodemu pokoleniu. Podczas warsztatów od starszych uczyli się członkowie zespołów „Sołonzanka” z kierowniczką Aną Zielonką i „Mała Pojana” z kierowniczką Agnieszką Polaczek. Chłopacy uczyli się wyplatywać śmiergusty, a dziewczęta robić specjalne koszyki z krepiny.

W wydarzeniu udział wzięli goście przebywający w tym czasie na Bukowinie: Ambasador RP

Ateliere de împletire a „śmiergustului”

Polonezii care trăiesc în Bucovina românească au păstrat până astăzi obiceiul moștenit de la strămoși, care este legat de sărbătorile pascale – cel al împletirii „śmiergustului”. „Śmiergustul” este un bici împletit din ramuri de salcie care se împletește din 6, 8, 12 nuiele, în funcție de priceperea fiecăruia și este legat cu o fundă roșie. Este folosit pentru a umbla apoi cu „śmiergust”. Această tradiție veche care a fost transmisă de-a lungul timpului din generație în generație, este păstrată și în prezent în localitățile Solonețu Nou, Poiana Micului și Pleșa.

Anul acesta, pe 23 martie, Uniunea Polonezilor din România a organizat la Solonețu Nou, pentru a treia oară, ateliere de împletire a „śmiergustului”, în scopul păstrării și a transmiterii acestui obicei tinerei generații. La ateliere au participat membri ai ansamblurilor „Sołonzanka” împreună cu coordonatorul lor, Ana Zielonka și „Mała Pojana”, împreună cu coordonatorul lor, Agneșca Polacec. Băieții au învățat să împletească „śmiergustul”, iar fetele să facă niște coșulețe speciale din hârtie creponată.

La eveniment au participat oficialități care au vizitat comunitatea poloneză din Bucovina în aceste zile: ambasadorul RP la București ES Paweł Soloch, viceconsulul RP la București Jakub Lompart,

w Bukareszcie JE Paweł Soloch, wicekonsul RP w Bukareszcie Jakub Lompart, delegacja 14. zmiany Polskiego Kontyngentu Wojskowego, stacjonujące w Krajowej z dowódcą mjr. Danielem Grabowskim, dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania” Zbigniew Kowalski, a także prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher, wiceprezes Ștefania Carmen Zielonka, kapelan Polaków z diecezji Jassy i proboszcz w Nowym Sokońcu ks. dr Stanisław Jan Kucharek.

delegația schimbului XIV al Contingentului Militar Polonez ce staționează la Craiova în frunte cu comandantul, maiorul Daniel Grabowski, directorul Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene” Zbigniew Kowalski, precum și președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, vicepreședintele Ștefania Carmen Zielonka și capelanul polonezilor din dieceza de Iași și paroh la Solonețu Nou, pr. dr. Stanislav Cucharec.

Prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher podziękował wszystkim obecnym i podkreślił znaczenie tych pięknych tradycji przejętych po przodkach. Podkreślił, że poprzez organizację takich warsztatów Związek Polaków w Rumunii pragnie nauczyć młode pokolenie, a tym samym przekazać dalej umiejętność wyplatania śmiegustu, aby zachować ten specyficzny zwyczaj polskich górali z rumuńskiej Bukowiny.

Na zakończenie warsztatów ten piękny zwyczaj oba zespoły pokazały na scenie. W poniedziałek wielkanocny dziewczęta z niecierpliwością czekają na chłopców. Chłopcy chodzą od domu do domu, tam gdzie mieszkają dziewczęta, aby zebrać jak najwięcej pisanek. Wchodzą do domu, strzelają ze śmiegustu, a potem symbolicznie i delikatnie smagają nim dziewczyny, mówiąc: „śmiegust pisanka, śmiegust pisanka, dej mi fajne pisanke”. Co oznacza, że w zamian za śmiegustowanie proszą dziewczyny o ładną pisanekę. Zwyczaj ten jest oczekiwany przez cały rok zarówno przez kawalerów, jak i panny. W okresie Wielkiego Postu dziewczęta przygotowują w tym celu koszyki z krepiny i haftują chusteczki, a chłopcy spotykają się, aby razem wyplatać śmiegusty.

Młodszy chłopcy, którzy chodzą ze śmiegustem otrzymują od dziewcząt wykonane z krepiny koszyczki z haftowaną serwetką i malowanym jajkiem. Starszym chłopcom natomiast dziewczęta przypinają do piersi gałązki mirtu z kwiatami, a do ozdobnego kosza, który przynoszą oni ze sobą, wkładają malowane jajka. Tradycyjnie również narzeczony otrzymuje od swojej wybranki oprócz gałązki mirtowej z kwiatami, koszyczki z krepiny z haftowaną chusteczką i najpiękniejsze jajko.

Podczas warsztatów wyplatania śmiegustu, dziewczęta z Pojany Mikuli zaśpiewały „Moiczek” – starą pieśń o Męce Pańskiej, która zachowała się tylko w Pojanie Mikuli, wykonywaną podczas zwyczaju chodzenia „po moju”.

Niezwykle ważne jest to, że te tradycje przetrwały do chwili obecnej i są kultywowane z ogromnym entuzjazmem.

Președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher a mulțumit tuturor celor prezenți la acest eveniment și a subliniat importanța acestor frumoase tradiții moștenite de la înaintașii noștri. Datorită acestor obiceiuri, seniorii vor transmite mai departe acest obicei al împletirii „śmiegustului”, specific muntenilor polonezi din Bucovina românească.

La finalul atelierelor, participanții au reinterpretat pe scenă obiceiul umblatului cu „śmiegust”. În luna Paștelui, fetele îi așteaptă pe băieți cu nerăbdare. Aceștia umblă din casă în casă, acolo unde locuiesc fete de măritat pentru a aduna cât mai multe ouă roșii. Când intră în casă le lovesc simbolic pe fete spunând „śmiegust pisanka, śmiegust pisanka, dej mi fajne pisanke”, ceea ce înseamnă că ei le cer fetelor în schimb un ou roșu frumos. Acest obicei este așteptat cu nerăbdare pe tot parcursul anului atât de băieți, cât și de domnișoare. În timpul Postului Mare fetele pregătesc coșulețe din hârtie creponată și brodează batistuțe, iar băieții se adună împreună pentru a împleti „śmiegust”.

Băieții cei mici care vin cu „śmiegust” primesc de la fete aceste coșulețe în care se așează batistuțele brodate și ouă încondeiate. În schimb, băieților mai mari fetele le prind în piept crenguțe de mirt cu flori, iar în coșulețul decorat adus de ei le pun ouă vopsite. Această tradiție mai spune că logodnicul primește de la viitoarea sa soție, pe lângă crenguța de mirt cu flori și acel coșuleț din hârtie creponată cu acea batistuță brodată și cel mai frumos ou.

Tot în cadrul atelierelor de împletire a „śmiegustului” fetele din Poiana Micului au interpretat un cântec referitor la Patima lui Isus pe Calea Crucii care este cântat doar în Poiana Micului în timpul obiceiului numit „Po moju”.

Ne bucură foarte mult faptul că aceste tradiții au rezistat până în prezent și sunt cultivate cu mare entuziasm de copiii și tinerii noștri.

Tekst i zdjęcia | Text și foto: Ștefania Carmen Zielonka

Sărbătoarea Învierii Domnului este cea mai importantă sărbătoare a creștinilor. În acest an credincioșii romano-catolici au sărbătorit Învierea Domnului pe 31 martie. Unul dintre cele mai importante elemente ale acestei sărbători sunt ouăle roșii/încondeiate. Decorarea ouălor și împărțirea lor fac parte integrantă din sărbătoarea Paștelui. În tradiția creștină, micul dejun din dimineața Paștelui începe cu împărțirea oului sfințit și cu urări de bine. Dăruirea de ouă roșii de Paște era deja cunoscută în primele secole de creștinism în Armenia. Oul roșu de Paște simbolizează viața nouă care străpunge întotdeauna coaja, așa cum Isus a învins moartea și a ieșit din mormânt. Ouăle de culoare roșie, care sunt cunoscute și astăzi amintesc prin culoarea lor de Cristos cel înviat și de sângele său vărsat.

Cu această ocazie polonezii din Bucovina s-au întâlnit pe 6 aprilie, la Casa Polonă din Solonețu Nou pentru a se împărți cu oul sfințit. Ceremonialul împărțirii cu oul sfințit este o tradiție poloneză veche de secole pe care emigranții polonezi au adus-o când au venit pe meleagurile Bucovinei. Semnificația este aceea că oamenii își transmit urări de bine și își doresc să aibă un an cât mai rodnic și mai liniștit. Sărbătoarea a început tradițional cu Sfânta Liturghie la biserica romano-catolică din localitate, oficiată de ES Petru Sescu – episcop auxiliar al diecezei de Iași. Au concelebrat pr. Alois Farțadi, decan de Bucovina și preoții din decanatul de Bucovina. În timpul ofertoriului reprezentanții comunităților poloneze din Bucovina și Iași au oferit câte un coș cu produse tradiționale de Paște.

După Sfânta Liturghie toți cei prezenți s-au îndreptat la Casa Polonă din localitate. Acolo, ES Petru Sescu împreună cu pr. Stanislav Ioan Cucharec – capelanul polonezilor din dieceza de Iași și paroh la Solonețu Nou – au binecuvântat ouăle, special pregătite pentru această ocazie, dar și alimentele ce urmau a fi consumate. După acest moment copiii din ansamblul „Mała Pojana” au interpretat obiceiul mersului „Po moju”, obicei păstrat doar în Poiana Micului. După care copiii din ansamblul „Sołonzanka” din Solonețu Nou au interpretat obiceiul mersului cu „śmiegrust”.

Au fost prezenți alături de noi Irina Vasilciuc – reprezentanta Consiliului Județean Suceava, Doina Iacoban – specialist în atragerea de fonduri europene, prefectul județului Suceava – Gheorghe-Alexandru Moldovan, primarul comunei Cacica – Petru

Zmartwychwstanie Pańskie to najważniejsze święto chrześcijańskie. W tym roku wierni wyznania rzymskokatolickiego obchodzili je 31 marca. Jednym z najważniejszych jego elementów są pisanki. Ozdabianie jajek i dzielenie się nimi jest integralną częścią obchodów Wielkanocy. W tradycji chrześcijańskiej poranne śniadanie wielkanocne rozpoczyna się od dzielenia się święconym jajkiem i składania sobie nawzajem życzeń. Obdarowywanie się pisanekami w kolorze czerwonym było znane już w pierwszych wiekach chrześcijaństwa w Armenii. Jajko symbolizuje nowe życie, które zawsze przebija się przez skorupkę, tak jak Zmartwychwstanie Chrystusa, który pokonał śmierć i powstał z grobu. Czerwone jajka, znane do dzisiaj, przypominają o tym i o Jego przelanej krwi.

Z okazji świąt Wielkiej Nocy właśnie w Domu Polskim w Nowym Sokołcu 6 kwietnia tr. spotkali się Polacy z Bukowiny i aby podzielić się poświęconym jajkiem. To dawna polska tradycja, którą przywieźli ze sobą przybywający na Bukowinę Polacy. Bliscy przy jej okazji życzą sobie nawzajem pomyślności i owocnego, spokojnego roku.

Uroczystości tradycyjnie rozpoczęła Msza św. w miejscowym kościele rzymskokatolickim, której przewodniczył biskup pomocniczy diecezji Jassy JE Petru Sescu. Koncelebrowali dziekan Bukowiny ks. Alois Farțadi oraz duchowni z całego dekanatu bukowińskiego. Na ofiarowanie przedstawiciele polskich społeczności z Bukowiny i Jassów przygotowali tradycyjne kosze ze święconką.

Po Mszy św. wszyscy obecni udali się do Domu Polskiego. Tam biskup Petru Sescu wraz z ks. Stanisławem Janem Kucharkiem – kapelanem Polaków z diecezji Jassy i proboszczem w Nowym Sokołcu – pobłogosławili specjalnie przygotowane na tę okazję jajka oraz potrawy. Następnie dzieci z zespołu „Mała Pojana” pokazały zwyczaj chodzenia „po moju”, który zachował się tylko w Pojanie Mikuli, a dzieci z zespołu „Sołonzanka” z Nowego Sokoła zaprezentowały chodzenie „po śmieguście”.

Gościli u nas z tej okazji Irina Vasilciuc, reprezentująca Radę Województwa Suczawa, Doina Iacoban – ekspert ds. funduszy europejskich, wojewoda suczawski Gheorghe-Alexandru Moldovan, wójt gminy Cacica Petru Todosi, delegacja 14. zmiany Polskiego Kontyngentu Wojskowego stacjonującego w Krajowej z dowódcą mjr. Danielem Grabowskim, ks. Mihai Cobziuc, radca w Biurze ds. Relacji

Todosi, delegația schimbului XIV al Contingentului Militar Polonez care staționează la Craiova în frunte cu comandantul, maiorul Daniel Grabowski, pr. Mihai Cobziuc, consilier eparhial la Biroul de Relații cu Minoritățile din cadrul Cancelariei Eparhiale a Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, președinții și membrii filialelor Uniunii. Gazdele evenimentului au fost: președintele Uniunii Polonezilor din România – deputatul Ghervazen Longher cu soția Victoria Longher, precum și vicepreședinții Ștefania Carmen Zielonka și Ștefan Longher.

z Mniejszościami Narodowymi w Arcybiskupstwie Suławy i Radowiec, prezesi i członkowie organizacji lokalnych Związku Polaków w Rumunii z całej Bukowiny. Gospodarzami wydarzenia byli natomiast prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher z żoną Victorią Longher oraz wiceprezesi Ștefania Carmen Zielonka i Ștefan Longher.

Foto: Elżbieta Wieruszewska-Calistru, Iuliana Agneșca Dascălu

De asemenea, pe data de 7 aprilie comunitatea poloneză din Moara a avut parte de un moment de sărbătoare cu ocazia sărbătoririi la Dom Polski din localitate a primei ediții a întâlnirii de Paște, în cadrul căreia a avut loc împărțirea cu oul sfințit. La eveniment au participat: președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher, primarul comunei Moara, Eduard Dziminski, parohul comunității, pr. Ionuț Pal, precum și doamna Cristina Maria Albu, inspector pentru minorități în cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava.

În cadrul acestui eveniment, copiii de etnie poloneză din Moara, pregătiți de doamna Cristina Maria Albu, au prezentat un program artistic de dansuri populare. Sărbătoarea s-a încheiat cu o masă festivă în timpul căreia comunitatea a cântat cântece poloneze.

Iuliana Agneșca Dascălu

7 kwietnia natomiast pierwszą edycję spotkania wielkanocnego świętowała polska społeczność z Moary w swoim Domu Polskim, podczas którego podzielono się poświęconym jajkiem. W wydarzeniu tym towarzyszyli im prezes Związku Polaków w Rumunii, poseł Gerwazy Longher, wójt Moary Eduard Dziminski, proboszcz miejscowej parafii ks. Ionuț Pal, a także inspektor ds. mniejszości w Wojewódzkim Kuratorium Szkolnym Cristina Maria Albu.

Podczas uroczystości polskie dzieci z Moary, przygotowane przez Cistinę Marię Albu, zaprezentowały program artystyczny złożony z tańców ludowych. Spotkanie zakończyło się uroczystym przyjęciem, podczas którego zebrani grali i śpiewali polskie piosenki.

Tłum. Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Zdjęcia nadesłane przez uczestników | Fotografii trimise de către participanți

Wizyta Marszałek Senatu RP w Rumunii

18 i 19 marca br. z oficjalną dwudniową wizytą na zaproszenie przewodniczącego rumuńskiego Senatu przebywała w Rumunii Marszałek Senatu RP Małgorzata Kidawa-Błońska. Towarzyszyli jej przewodniczący Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą Bogdan Borusewicz, przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów Publicznych Kazimierz Kleina, przewodniczący Komisji Obrony Narodowej Mirosław Różański, przewodniczący Komisji Regulaminowej, Etyki i Spraw Senatorskich Sławomir Rybicki oraz zastępca przewodniczącego Komisji Spraw Unii Europejskiej Jacek Włosowicz.

W ramach wizyty marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska odbyła rozmowy z przewodniczącym Senatu Nicolae Ciucă i z tymczasowym przewodniczącym Izby Deputowanych Alfredem-Robertem Simonisem w Parlamencie Rumunii oraz z premierem Marcelem Ciolacu w jego siedzibie w Pałacu Victoriei.

Tego samego dnia marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska spotkała się w Ambasadzie RP w Bukareszcie z przedstawicielami bukareszteńskiej Po-

Vizita Mareșalului Senatului RP în România

În zilele de 18 și 19 martie a.c., mareșalul Senatului polonez Małgorzata Kidawa-Błońska a efectuat o vizită oficială de două zile în România, la invitația președintelui Senatului României. A fost însoțită de președintele Comisiei pentru Emigrație și Legătura cu Polonezii din Străinătate, Bogdan Borusewicz, președintele Comisiei pentru Buget și Finanțe Publice, Kazimierz Kleina, președintele Comisiei pentru Apărare Națională, Mirosław Różański, președintele Comisiei pentru Regulament, Etică și Afaceri Senatoriale, Sławomir Rybicki, și de vicepreședintele Comisiei pentru Afaceri Europene, Jacek Włosowicz.

În cadrul vizitei, mareșalul Małgorzata Kidawa-Błońska a purtat discuții cu președintele Senatului României, Nicolae Ciucă, și cu președintele interimar al Camerei Deputaților, Alfred-Robert Simonis, la Parlamentul României, precum și cu prim-ministrul Marcel Ciolacu, la Palatul Victoria.

În aceeași zi, mareșalul Małgorzata Kidawa-Błońska s-a întâlnit la Ambasada RP la București cu reprezentanții comunității poloneze din București și cu președintele Uniunii Polonezilor din România, deputatul Ghervazen Longher. Întâlnirea a avut loc

lonii oraz z prezesem Związku Polaków w Rumunii, posłem Gerwazym Longherem. Spotkanie odbyło się z inicjatywy i na zaproszenie Ambasadora RP w Bukareszcie JE Pawła Solocho.

„Zadaniem Senatu, jednym z najważniejszych, jest opieka i wsparcie dla Polonii i Polaków, mieszkających za granicą. Dlatego to spotkanie jest bardzo ważne” – powiedziała między innymi. „Zależy nam na tym, by Polacy, którzy mieszkają za granicą byli liderami. Liderami nie tylko spraw polskich, ale swoich społeczności. Druga sprawa, to żebyśmy do tych zadań namówili młodych ludzi” – podkreśliła. Prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher, jednocześnie jako poseł reprezentujący polską mniejszość w Parlamencie Rumunii podziękował senatorom za wsparcie. Przypomniwał chociażby budowę szkoły podstawowej w Pojanie Mikuli czy Domu Polskiego w Nowym Słońcu. „Cała Polonia rumuńska jest wdzięczna za pomoc, jaką otrzymała od polskiego Senatu. Chcę złożyć szczególne podziękowania dla pana marszałka Bogdana Borusewicz za to, co dla nas zrobił przez lata” – powiedział między innymi.

Drugiego dnia wizyty marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska rozmawiała z ministrem spraw zagranicznych Luminiță Odobescu.

Jak informował w komunikacie Senat RP podczas wizyty rozmawiano m.in. „o bezpieczeństwie Europy w kontekście wojny w Ukrainie, obronności, współpracy gospodarczej obu państw i aspiracji Rumunii do wstąpienia do strefy Schengen”. Podkreślano także dobre relacje między państwami. „Mamy wspólne doświadczenia, wspólnie działamy na rzecz bezpieczeństwa, zgadzamy się, że w bezpieczeństwo trzeba inwestować” – zaznaczyła marszałek Małgorzata Kidawa-Błońska podczas jednego ze spotkań.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

*Źródło zdjęć | Sursa fotografiilor: Senat RP
Fot. Tomasz Ozdoba*

la inicitiva și invitația Ambasadorului RP la București, ES Pavel Soloch.

„Una dintre cele mai importante sarcini ale Senatului este aceea de a se îngriji și de a sprijini diaspora poloneză și polonezii care trăiesc în străinătate. De aceea, această întâlnire este foarte importantă” – a declarat ea, printre altele, în timpul întrevederii. „Este important pentru noi ca polonezii care trăiesc în străinătate să fie lideri. Lideri nu doar în chestiunile poloneze, ci și în comunitățile lor. Al doilea lucru este să-i convingem pe tineri să se implice în aceste chestiuni” – a subliniat ea. Președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher, în același timp deputat care reprezintă minoritatea poloneză în Parlamentul României, le-a mulțumit senatorilor pentru sprijinul acordat. El a amintit, de exemplu, de construcția școlii gimnaziale din Poiana Micului sau a Casei Polone din Solonețu Nou. „Întreaga comunitate poloneză din România este recunoscătoare pentru ajutorul pe care l-a primit din partea Senatului polonez. Vreau să îi mulțumesc în mod special mareșalului Bogdan Borusewicz pentru ceea ce a făcut pentru noi de-a lungul anilor” – a spus el, printre altele.

În a doua zi a vizitei, mareșalul Małgorzata Kidawa-Błońska a purtat discuții cu ministrul afacerilor externe Liminița Odobescu.

Așa cum a informat Senatul RP într-un comunicat, în timpul vizitei s-a discutat printre altele „despre securitatea Europei în contextul războiului din Ucraina, apărare, cooperarea economică dintre cele două țări și aspirațiile României de a adera la spațiul Schengen”. De asemenea, au fost evidențiate bunele relații dintre cele două țări. „Avem experiențe comune, lucrăm împreună în domeniul securității, suntem de acord că este necesar să investim în securitate”, a subliniat mareșalul Małgorzata Kidawa-Błońska în timpul uneia dintre întâlniri.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

IN MEMORIAM

Ștefan Valasciuc (1958-2024)

20 marca 2024 r., w dniu równonocy, pierwszego dnia wiosny towarzyszyliśmy wyjątkowej osobie w jej ostatniej ziemskiej podróży, żegnając Ștefana Valasciuc – skarbnika „Domu Polskiego” w Bukareszcie. Wraz z rodziną, przyjaciółmi, znajomymi, Polakami mieszkającymi w Bukareszcie w uroczystościach pogrzebowych uczestniczył także ambasador RP w Bukareszcie JE Paweł Soloch oraz konsul RP w Bukareszcie Artur Tarasewicz.

Ștefan Valasciuc był wspaniałym człowiekiem, cudownym mężem, ojcem i dziadkiem. Był pracowity, uczciwy, sprawiedliwy, szczerzy, ale też skrom-

Pe 20 martie 2024, în ziua echinocțiului, în prima zi de primăvară, l-am condus pe ultimul său drum pe pământ pe un semen excepțional, ing. Ștefan Valașciuc – trezorier la „Dom Polski” București. La ceremonia de înmormântare alături de familie, prieteni, cunoscuți, polonezi care locuiesc în București a participat și ambasadorul RP la București, ES Paweł Soloch împreună cu consulul RP la București, Artur Tarasewicz.

Ștefan Valașciuc a fost un om deosebit, un minunat soț, tată și bunic. A fost muncitor, cinstit, corect, onest, dar și modest și generos. Cu o energie

ny i hojny. Bezinteresownie pomagał potrzebującym. Z niebywałą energią angażował się całkowicie we wszystko, co robił. Był bardzo wierzący, lubił chodzić do kościoła, zwłaszcza na polskie msze do kościoła Bărăția.

Kochał góry, niezwykle piękno krajobrazów widziane z ich szczytów, jazdę na nartach i wędrówki. Był utalentowanym sportowcem wyczynowym, mistrzem Rumunii we wspinaczce górskiej. Sam tak o tym pisał w „Polonusie” jeszcze w zeszłym roku: „Jestem wielkim miłośnikiem przyrody, zwłaszcza gór, uprawiałem wspinaczkę w klubie w Bukareszcie, do dziś jestem zawodnikiem Rumuńskiego Klubu Wysokogórskiego. Mam na swoim koncie także sukcesy – pierwsze miejsce we wspinaczce zespołowej zimą w Retezacie, wspinaczkę na Kaukazie, w 1985 r. byłem nawet wytypowany na członka pierwszej wyprawy rumuńskiego teamu w Himalaje, ale z powodu braku funduszy, które każdy z nas musiał posiadać, niestety mi się to nie udało”.

Urodził się 20 grudnia 1958 r. w polskiej rodzinie w Moarze, niedaleko Suczawy. Zawsze kochał piękne bukowińskie krajobrazy, często do nich wracając – do domu rodzinnego, do rodziców, do swoich krewnych.

Po ukończeniu szkoły osiadł w Bukareszcie, pracując, ale także kontynuując wieczorami studia na Politechnice. Ożenił się i urodził się mu pierwszy syn Răzvan – wyjątkowy człowiek, spełniony zawodowo i rodzinnie, który dał swemu ojcu Ștefanowi dużo radości i powód do dumy z bycia dziadkiem dwóch niezwykle udanych wnuków. Ma także wspinających synów z drugiego małżeństwa: 23-letniego Bogdana, który jest już inżynierem, oraz 18-letniego Rareș, ucznia XI klasy Liceum Katolickiego w Bukareszcie. Ștefan Valasciuc rodzinę stawiał zawsze na pierwszym miejscu.

W 1998 r. z odwagą i determinacją wszedł do biznesu i założył firmę Pol Construct 2000. Pracowity i fachowy w branży budowlanej, odniósł duży sukces, zwłaszcza że miał pomysł, aby w swojej pracy wykorzystać wspinaczkę użytkową, w której miał doświadczenie. Pomimo wszystkich trudności i problemów, jakie napotkał, do końca zarządzał swoją firmą, cenioną za jakość, rzetelność i profesjonalizm. Wiedział, jak przyciągnąć do swojej firmy, ale także jak współpracować z wykwalifikowanymi, oddanymi ludźmi, zarówno z rodziny, jak i spośród znajomych. Zbudował solidną bazę – prestiżową firmę, która, miejmy nadzieję, będzie nadal działać.

debordantă se implica total în orice întreprindea. Era foarte credincios, îi plăcea să meargă la biserică, mai ales la liturghiile în limba polonă la biserica Bărăția.

Îi plăceau mult munții, frumusețea extraordinară a peisajelor din vârfurile acestora, schiatul și drumețiile. A fost un talentat sportiv de performanță, fiind campion al României la alpinism. El însuși a scris în „Polonus” anul trecut: „Eu sunt un mare iubitor al naturii, în special al munților, am practicat acest sport (alpinismul) la un club bucureștean și acum sunt sportiv la Clubul Alpin Român. Am făcut performanță – locul I la Raliul Retezat cu escaladă iarna în echipă, escaladă în Caucaz și am fost nominalizat în anul 1985 la prima expediție în Himalaya a unei echipe românești, dar din lipsă de fonduri cu care trebuia să contribuim fiecare, nu am reușit.”

S-a născut pe 20 decembrie 1958 într-o familie poloneză din Moara, nu departe de Suceava. A iubit întotdeauna minunatele peisaje bucovinene, întorcându-se deseori pe aceste plaiuri la casa părintească, la părinți, la rudele de acolo.

După terminarea școlii s-a stabilit la București, lucrând, dar și continuându-și studiile la seral la Politehnică. Se căsătorește și are primul băiat – Răzvan – om deosebit, frumos realizat atât pe plan profesional, cât și pe plan familial, care îi va aduce o imensă bucurie și mândrie lui Ștefan, acea de a fi bunic a doi nepoți extrem de reușiți. Mai are încă doi fii din cel de-al doilea mariaj: Bogdan care are 23 de ani și care este deja inginer și Rareș care are 18 ani și este elev în clasa a XI-a la Liceul Catolic din București. Pentru Ștefan Valasciuc familia era mereu pe primul loc.

În anul 1998, Ștefan Valasciuc intră cu curaj și hotărâre în afaceri, înființând firma Pol Construct 2000. Harnic și priceput în construcții, are mult succes, mai ales că are inspirația de a folosi și alpinismul utilitar, în care avea experiență. Cu toate greutățile și problemele avute, el a condus până în prezent această firmă, unanim apreciată pentru calitatea lucrărilor executate, seriozitate și profesionalism. A știut să atragă în firmă, dar și să colaboreze cu oameni pricepuți, dedicați, atât din familie, cât și dintre cunoscuți. A realizat o bază solidă – o firmă prestigioasă, care sperăm să poată să funcționeze în continuare.

Ștefan Valasciuc a fost mereu mândru de rădăcinile sale poloneze. După 1990, când a intrat în contact cu Uniunea Polonezilor din România și „Dom Polski” din București, a devenit membru al acestora și s-a

Fot. Ștefania Carmen Zielonka

Ștefan Valasciuc a fost mereu mândru de rădăcinile sale polone. Când în 1990 s-a întâlnit cu Związek Polaków w Rumunii și „Domem Polskim” în București, a devenit membru și s-a angajat în activitatea lor, atât în București, cât și în Bucovina, implicându-și și familia.

Ajuta enorm prin participare directă, material și spiritual, la tot ce am realizat. Pe bună dreptate, a fost constant ales în Comitetul de Conducere al „Domului Polonez” București, îndeplinind în ultima vreme funcția, deosebit de solicitantă, de trezorerier. A fost practic unul din stâlpii de bază ai „Domului Polonez” din București.

Dar iată, Dumnezeu a hotărât să-l cheme la El pe Ștefan Valasciuc, într-o lume mai bună. Totul s-a petrecut fulgerător. În doar 3 zile ne-a părăsit, lăsând în șoc și durere familia, prietenii, cunoscuții.

Nu putem decât să-ți mulțumim dragă Ștefane, pentru tot ce ai făcut pe acest pământ! Nu te vom uita! Lăși în urmă multe lucruri trainice, bine făcute, dar și multe proiecte importante. Noi, cei rămași, atât familie, cât și prieteni și apropiați, vom trebui să le continuăm, să le realizăm, să le punem în practică. Sunt sigur că, de-acolo de sus, ne vei urmări și te vei bucura dacă ele se vor realiza.

În numele Comitetului de Conducere al Uniunii Polonezilor din România și al „Domului Polonez” București, al tuturor membrilor și simpatizanților noștri, îți mulțumim Ștefane pentru tot ce ai făcut pentru

implicat fără rezerve în activitatea lor, atât în București, cât și în Bucovina, implicându-și și familia.

În numele Comitetului de Conducere al Uniunii Polonezilor din România și al „Domului Polonez” București, al tuturor membrilor și simpatizanților noștri, îți mulțumim Ștefane pentru tot ce ai făcut pentru

implicat fără rezerve în activitatea lor, atât în București, cât și în Bucovina, implicându-și și familia.

În numele Comitetului de Conducere al Uniunii Polonezilor din România și al „Domului Polonez” București, al tuturor membrilor și simpatizanților noștri, îți mulțumim Ștefane pentru tot ce ai făcut pentru

W imieniu Zarządu Związku Polaków w Rumunii i „Domu Polskiego” w Bukareszcie, w imieniu wszystkich członków i sympatyków, dziękujemy Ci Ștefanie za wszystko, co zrobiłeś dla Polski, dla Polaków w Rumunii, zwłaszcza tych z Bukaresztu, za pomoc w zachowaniu ducha polskości w naszym kraju.

Szczere kondolencje dla pogrążonej w żałobie rodziny.

Spoczywaj z Bogiem!

Bogdan Polipciuc

Wiceprezes Związku Polaków w Rumunii

Prezes „Domu Polskiego” w Bukareszcie

Polonia, pentru polonezii din România și mai ales din București, pentru ajutorul în păstrarea spiritului polonez în țara noastră.

Sincere condoleanțe!

Odihnește-te în pace!

Bogdan Polipciuc

Vicepreședintele Uniunii Polonezilor din România

Președintele „Dom Polski” București

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Wiosenne tradycje grup etnicznych z Dobruży

21 marca w Muzeum Sztuki w Konstancy miało miejsce spotkanie przedstawicieli grup etnicznych zamieszkujących Dobrużę. Tematem spotkania były tradycje i obyczaje wiosenne. Na początek wysłuchano recitalu w wykonaniu prof. Alev Medgit (skrzypce) i Abdula Emina Ayana – ucznia Państwowej Szkoły Artystycznej im. Królowej Marii w Konstancy (piano).

Następnie głos zabrali przedstawiciele poszczególnych mniejszości narodowych, prezentując obyczaje i tradycje swoich narodów.

Obiceiuri de primăvară ale etniilor din Dobrogea

Pe 21 martie, la Muzeul de Artă din Constanța, a avut loc întâlnirea reprezentanților grupurilor etnice care locuiesc în Dobrogea. Tema întâlnirii au constituit-o tradițiile și obiceiurile de primăvară. La început am ascultat un recital în interpretarea prof. Alev Medgit (vioară) și Abdul Emin Ayan, elev al Colegiului Național de Artă „Regina Maria” din Constanța (pian). După aceea au luat cuvântul reprezentanții diferitelor minorități naționale vorbind despre obiceiurile și tradițiile popoarelor lor.

Polską społeczność reprezentowała niżej podpisana. Najbardziej znaną polską tradycją ludową jest topienie Marzanny oraz gaik. W różnych regionach z tą tradycją związane jest zapalanie oczyszczającego ogniska. Ogień trawi to co złe i stare, po nim przychodzi nowe i nadzieja na pomyślniejsze dni.

Duże zainteresowanie wzbudziły tradycje, legendy i przysłowia związane z bocianami. Polscy ornitolodzy twierdzą, że co piąty bocian przylatujący do Europy osiedla się w Polsce. Są najbardziej polskie spośród wszystkich ptaków. Niestety te tradycje zachowane są na wsi, gdyż w miastach, zwłaszcza dużych, nie ma okazji ich oglądać.

Inne zwyczaje związane są ze świętami wielkanocnymi, np. święcenie pokarmów, czego nie spotkamy ani u katolików, ani u prawosławnych, ani u innych chrześcijan z Dobruży.

Na zakończenie wszyscy występujący otrzymali honorowe dyplomy, symboliczne upominki i piękne bukiety żonkili.

Spotkanie zorganizowane zostało przez Demokratyczny Związek Turków w Rumunii w ramach internetnicznego projektu „Wspólnotowa wiosna”, koordynowanego przez przewodniczącą Komisji kultury Demokratycznego Związku Turków w Rumunii prof. Serin Türkoğlu.

Polonezii din Dobrogea au fost reprezentați de subsemnata. Cea mai cunoscută tradiție populară poloneză este: înecarea „Marzannei” și „gaik”. În diferite regiuni, de această tradiție este legată aprinderea focului purificator. Focul mistuie tot ce este rău și vechi, după el vine noul și speranța zilelor mai bune.

Un mare interes au stârnit tradițiile, legendele și proverbele legate de berze. Ornitologii polonezi spun că una din cinci berze care vin în Europa, se stabilește în Polonia. Berzele sunt considerate cele mai poloneze păsări dintre toate păsările. Din păcate, aceste tradiții sunt păstrate la țară, deoarece în orașe, mai ales în cele mari, nu avem ocazia să le vedem.

Alte obiceiuri sunt cele legate de sărbătorile pascale, de exemplu sfințirea bucatelor, ceea ce nu se întâmplă nici la catolici, nici la ortodocși, nici la alți creștini din Dobrogea.

În final toți cei care au luat cuvântul, au primit diplome de onoare, daruri simbolice și frumoase buchete de narcise galbene.

Întâlnirea a fost organizată de către Uniunea Democrată Turcă din România în cadrul proiectului internetnic „Primăvara Comunitară”, coordonat de președinta Comisiei de Cultură a Uniunii Democratice Turce, doamna prof. Serin Türkoğlu.

Barbara Breabăn

Zdjęcie nadesłane przez autorkę | Fotografia trimisă de către autoare

Olimpiada Literatury i Języka Polskiego w Warszawie

Tegoroczna 54. Olimpiada Literatury i Języka Polskiego odbyła się w Warszawie w dniach 11-14 kwietnia. Droga do niej dla uczestników z Rumunii wiodła przez olimpiadę wojewódzką 9-10 lutego w Gura Humorului, a następnie krajową 8-9 marca w Suczawie. Najlepszymi w kategorii licealnej okazali się Rafael Marculeac, przygotowany przez panią Anetę Buzuk i Darius Curuț, przygotowany przez panią Teresę Białą i to oni właśnie pojechali na międzynarodową olimpiadę do Warszawy, a towarzyszyła im pani Teresa Biała.

Zawody odbyły się w Pałacu Staszica – siedzibie Polskiej Akademii Nauk, w tym Instytutu Badań Literackich, który jest organizatorem olimpiady. Oprócz zawodów organizatorzy przygotowali także spotkanie autorskie z prof. Anną Nasiłowską – uznaną pisarką, poetką, krytyczką literacką i historyczką literatury, a niegdyś także laureatką olimpiady.

Olimpiada de Literatură și Limbă Polonă din Varșovia

Cea de-a 54-a Olimpiadă de Literatură și Limbă Polonă a avut loc anul acesta la Varșovia în zilele de 11-14 aprilie. Pentru participanții români, drumul spre ea a trecut prin olimpiada județeană din 9-10 februarie de la Gura Humorului, urmată de cea națională din 8-9 martie de la Suceava. Cei mai buni din categoria elevilor de liceu s-au dovedit a fi Rafael Marculeac, pregătit de doamna Aneta Buzuk și Darius Curuț, pregătit de doamna Teresa Biala, și ei au fost cei care au mers la olimpiada internațională de la Varșovia, însoțiți de doamna Teresa Biala.

Probele au avut loc la Palatul Staszic – sediul Academiei Poloneze de Științe, inclusiv al Institutului de Cercetări Literare, care este organizatorul olimpiadei. Pe lângă concurs, organizatorii au pregătit și o întâlnire cu autoarea prof. Anna Nasiłowska – renumită scriitoare, poetă, critic literar și istoric al literaturii și, cândva și laureată a Olimpiadei.

Rafael i Dariusz spisali się bardzo dobrze i obaj uzyskali tytuły finalistów, czego odpowiednikiem w Rumunii są wyróżnienia. Serdeczne gratulacje dla obydwu oraz dla ich nauczycielek.

Po zawodach nastąpił zasłużony czas na zwiedzanie polskiej stolicy. Dzięki pani Teresie Białej, która świetnie zna Warszawę zobaczyli wiele ciekawych miejsc. „Dariuszowi i Rafaelowi nie tylko udało się osiągnąć sukces, ale ponieważ tegoroczna olimpiada odbywała się w Pałacu Staszica, który znajduje się na tak zwanym trakcie królewskim, uznanym w roku 1994 za pomnik historii, odwiedzili kilka bardzo atrakcyjnych turystycznie miejsc. Po stresie egzaminacyjnym udali się na spacer po kampusie Uniwersytetu Warszawskiego, a przed powrotem do hotelu wjechali na trzydzieste piętro Pałacu Kultury i Nauki, by móc spojrzeć na polską stolicę z góry. Następnego dnia odwiedzili Centrum Nauki Kopernik znajdujące się nad Wisłą w pobliżu pomnika Syreny – symbolu i herbu stolicy Polski. Centrum Kopernik to nie muzeum, a przestrzeń, która może zainspirować do doświadczenia, zadawania pytań. Można tam odkrywać tajemnice natury, samodzielnie przeprowadzać doświadczenia i świetnie się przy tym bawić. Pospacerowali też po Starym Mieście, by na koniec odpocząć w najbardziej znanym warszawskim parku Łazienki Królewskie” – opowiedziała o pobycie w Warszawie pani Teresa.

Rafael i Dariusz s-au descurcat foarte bine și ambii au obținut titlurile de finaliști, echivalentul în România al mențiunii. Felicitări din suflet celor doi și profesoarelor lor.

După încheierea competiției a venit timpul pentru vizitarea capitalei poloneze. Datorită doamnei Teresa Biala care cunoaște foarte bine Varșovia au vizitat o mulțime de locuri interesante: „Dariusz și Rafael nu doar au reușit să obțină un succes, însă pentru că olimpiada de anul acesta a avut loc la Palatul Staszic care se află situat pe așa-numitul Drum Regal, declarat monument istoric în 1994, au vizitat câteva obiective turistice foarte atractive. După stresul examenelor, au făcut o plimbare prin campusul Universității din Varșovia și, înainte de a se întoarce la hotel, au urcat la etajul treizeci al Palatului Culturii și Științei pentru a vedea capitala poloneză de sus. A doua zi, au vizitat Centrul Științei Copernicus, situat pe malul râului Vistula, în apropierea statuii Sirenei – simbolul și stema capitalei poloneze. Centrul Copernicus nu este un muzeu, ci un spațiu care te poate inspira să experimentezi, să pui întrebări. Acolo puteți descoperi secretele naturii, puteți efectua singuri experimente și vă puteți distra foarte mult. De asemenea, s-au plimbat prin centrul vechi și, în cele din urmă, s-au odihnit în cel mai faimos parc din Varșovia, Łazienki Królewskie”, a povestit doamna Teresa despre șederea în Varșovia.

Fot. Teresa Biała

Udział w olimpiadzie krajowej języka polskiego wiąże się oczywiście z ogromną pracą, ale nagrodzoną także wieloma korzyściami. Laureaci i wyróżnieni otrzymują nagrodę pieniężną od Ministerstwa Edukacji. Zdobywcy I, II albo III miejsca także całoroczne stypendia II stopnia w swoich szkołach. Zwycięzcy mają również ułatwiony wstęp do szkoły średniej czy na studia wyższe na odpowiednie profile i kierunki. Nagrodzeni i wyróżnieni w olimpiadach i konkursach międzynarodowych uczniowie szkół średnich natomiast otrzymują od Ministerstwa Edukacji także dodatkowe nagrody pieniężne oraz całoroczne stypendia I stopnia. W przypadku olimpiady języka polskiego w Warszawie laureaci i finaliści otrzymują również wolny wstęp na studia na kierunek filologia polska na wybranym uniwersytecie (najczęściej jest to Uniwersytet Warszawski lub Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) i pięcioletnie stypendium Rządu RP.

Związek Polaków w Rumunii jak co roku wsparł wojewódzką i krajową olimpiadę języka polskiego, umożliwił laureatom wyjazd na zawody do Warszawy i zapewnił dzień zwiedzania stolicy. Wzorem roku ubiegłego przyznał także ze swojej strony nagrody pieniężne zwycięzcom, wyróżnionym, ale także wszystkim pozostałym uczestnikom olimpiady, zachęcając ich tym samym do nauki i doskonalenia języka ojczystego.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Participarea la olimpiada națională de limba polonă presupune, bineînțeles, multă muncă, dar răsplătită cu multe avantaje. Laureatii și cei care obțin mențiuni primesc premii în bani de la Ministerul Educației. Cei care obțin locul I, II și III primesc, de asemenea, o bursă de excelență olimpică II pe tot parcursul întregului an școlar. În același timp, câștigătorii au acces mai ușor la liceu sau la universitate la profilurile și facultățile corespunzătoare. Pe de altă parte, elevii de liceu premiați și cei care au obținut mențiuni la olimpiadele și concursurile internaționale primesc, de asemenea, premii suplimentare în bani și burse de excelență olimpică I pe parcursul întregului an școlar acordate de Ministerului Educației. În cazul olimpiadei de limba polonă de la Varșovia, laureatii și premiații cu mențiune beneficiază și de admiterea liberă pentru a studia filologia polonă la universitatea pe care o aleg (de obicei, Universitatea din Varșovia sau Universitatea Jagiellonă din Cracovia) și o bursă de cinci ani din partea Guvernului Polonez.

Ca în fiecare an, Uniunea Polonezilor din România a sprijinit olimpiadele județene și naționale de limba polonă, facilitând câștigătorilor plecarea la Varșovia pentru competiție și oferind o zi de vizitare a obiectivelor turistice din capitală. Ca și anul trecut, Uniunea a acordat, de asemenea, premii în bani câștigătorilor și celor care au obținut mențiuni, precum și tuturor celorlalți participanți, încurajându-i să învețe și să își îmbunătățească limba maternă.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Fot. Ierzyńska Michalina Luchiean

Festiwal Poezji Marii Konopnickiej

Po raz 24 już dzieci i młodzież z całej Bukowiny spotkały się na wiosennym konkursie recytatorskim, którego patronką jest Maria Konopnicka. Po raz pierwszy Związek Polaków w Rumunii zorganizował festiwal w roku 2000 i odtąd, z roczną przerwą z powodu pandemii, cieszy się on nieustanną popularnością i gości co roku około setki recytatorów – od przedszkolaków po licealistów.

Festivalul de Poezie „Maria Konopnicka”

Deja pentru a 24-a oară copii și tineri din toată Bucovina s-au întâlnit la concursul de recitare de primăvară a cărei patroană este Maria Konopnicka. Uniunea Polonezilor din România a organizat pentru prima dată festivalul în anul 2000 și de atunci, cu un an de pauză din cauza pandemiei, se bucură de o popularitate continuă și găzduiește în fiecare an aproximativ o sută de recitatori – de la elevi de grădiniță până la liceeni.

Uczestnicy zaprezentowali się w czterech grupach wiekowych. Ich występy oceniało jury, czyli panie Cristina Ghivnici-Săpașu – absolwentka europeistyki w Polsce, niegdyś jako licealistka także występująca podczas takich konkursów, Katarzyna Dziełakowska – studentka historii z Polski, ucząca się na Uniwersytecie Stefana Wielkiego w Suczawie w ramach programu Erasmus oraz pan Dariusz Kasprzyk – lektor języka polskiego na Uniwersytecie Alexandru Ioana Cuza w Jassach.

Występom przyglądali się rodzice, dziadkowie, nauczyciele, którzy pomogli się swoim uczniom do nich przygotować. Przez cały dzień towarzyszyli im także prezes Związku Polaków w Rumunii Gerwazy Longher z żoną Victorią, wiceprezes Ștefania Carmen Zielonka, inspektor ds. języka polskiego ojczystego w Wojewódzkim Kuratorium Szkolnym Cristina Maria Albu oraz ks. Stanisław Jan Kucharek – kapelan Polaków z diecezji Jassy i proboszcz w Nowym Sokołcu.

Participantii s-au prezentat în patru grupe de vârstă. Reprezentațiile lor au fost evaluate de un juriu format din doamna Cristina Ghivnici-Săpașu – absolventă de studii europene în Polonia, care a mai participat la astfel de concursuri și în calitate de elevă de liceu, Katarzyna Dziełakowska – studentă la istorie în Polonia, care studiază la Universitatea Ștefan cel Mare din Suceava în cadrul programului Erasmus, și domnul Dariusz Kasprzyk – profesor de limba polonă la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Recitatorii au fost urmăriți de părinți, bunici și profesori care i-au ajutat pe elevi să se pregătească. De asemenea, aceștia au fost însoțiți pe tot parcursul zilei de președintele Uniunii Polonezilor din România, Ghervazen Longher și soția sa Victoria, de vicepreședintele Ștefania Carmen Zielonka, de inspectorul pentru limba maternă polonă din cadrul Inspectoratului Școlar Județean Suceava, Cristina Maria Albu, și de pr. Stanislav Ioan Cucharec – capelanul polonezilor din dieceza de Iași și paroh în Solonețu Nou.

Czas na wyniki.

W I grupie wiekowej (przedszkolnej i klas 0) miejsce I zajął Bernard Revai z Nowego Sokoła, miejsce II – Melissa Irișec z Pojany Mikuli, a miejsce III – Ianis Cucharec, także z Pojany Mikuli. Wyróżnienia otrzymali natomiast: Mihai Catargiu i Artur Drozdec z Pojany Mikuli oraz Iuliana Gavliuc, Beatrice Revai, Cristian Șumanschi i Marian Patrick Tcaci z Nowego Sokoła.

W II grupie (uczniów klas I i II) miejsce I zajęła Adelina Geanina Bieleș z Nowego Sokoła, miejsce II – Emma Nicola Andronic, także z Nowego Sokoła, a miejsce III – Vlăduț Gemănar z Kaczyki. Wyróżnienia otrzymali natomiast: Alisia Elena Andronic, Irina Elena Boca, David Gavriluc i Octavian Matei Boca z Kaczyki, Antonia Nicoleta Catargiu, Maia Cucharec i Natalia Iurașec z Pojany Mikuli, Ștefan Iulian Fielek z Moary oraz Agata Lucia Andronic, Cristina Gavliuc i Roberta Maria Șumanschi z Nowego Sokoła.

Iată rezultatele:

La prima grupă de vârstă (preșcolari și clasa 0) juriul a acordat locul I lui Bernard Revai din Solonețu Nou, locul II Melissei Irișec din Poiana Micului, iar locul III lui Ianis Cucharec tot din Poiana Micului. În schimb, mențiuni au obținut: Mihai Catargiu și Artur Drozdec din Poiana Micului, precum și Iuliana Gavliuc, Beatrice Revai, Cristian Șumanschi și Marian Patrick Tcaci din Solonețu Nou.

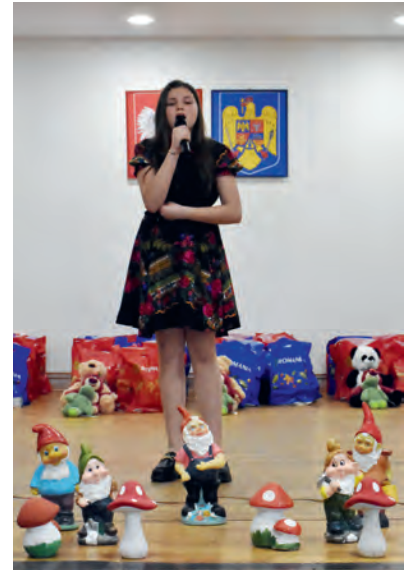
La grupa a II-a (elevii claselor I-II) juriul a acordat locul I Adelinei Geanina Bieleș din Solonețu Nou, locul II Emmei Nicola Andronic tot din Solonețu Nou, iar locul III lui Vlăduț Gemănar din Căcița. Mențiuni au obținut: Alisia Elena Andronic, Irina Elena Boca, David Gavriluc și Octavian Matei Boca din Căcița, Antonia Nicoleta Catargiu, Maia Cucharec și Natalia Iurașec din Poiana Micului, Ștefan Iulian Fielek din Moara, precum și Agata Lucia Andronic, Cristina Gavliuc și Roberta Maria Șumanschi din Solonețu Nou.

W III grupie (uczniów klas III-V) miejsce I zajął Patrick Chahula z Nowego Sokoła, miejsce II – Angelina Catargiu z Pojany Mikuli, a miejsce III – Paula Rotundu, także z Pojany Mikuli. Warto w tym miejscu wspomnieć, że Paula jeden z wierszy „wyśpiewała”. „Na grobie rycerz” – to wiersz Marii Konopnickiej, do którego muzykę napisała popularna polska wokalistka Sanah i promuje on film „Powstaniec 1863” o powstaniu styczniowym, którego premiera miała miejsce na początku 2024 r. Wyróżnienia w tej kategorii otrzymali: Claudia Balac z Pojany Mikuli, Nicoleta Bivol z Moary, Paula Nimigean i Adriela Mădălina Cojocar z Kaczyki, Agata Chachula, Patricia Zielonka i Cristi Droșceac z Nowego Sokoła oraz Aida Antonia Opocinski z Păltionasy.

La grupa a III-a (elevii claselor III-V) locul I a fost ocupat de Patrick Chahula din Solonețu Nou, locul II – Angelina Catargiu din Poiana Micului, iar locul III – Paula Rotundu tot din Poiana Micului. Merită să amintim aici că Paula a cântat una dintre poezii. „Na grobie rycerz” sunt versurile Mariei Konopnicka, cântate de Sanah, o cântăreață cunoscută din Polonia, care a și compus linia melodică. Cântecul promovează filmul „Powstaniec 1863” despre revolta din ianuarie, a cărui lansare a avut loc la începutul anului 2024. Menționi au obținut: Claudia Balac din Poiana Micului, Nicoleta Bivol din Moara, Paula Nimigean și Adriela Mădălina Cojocar din Cacica, Agata Chachula, Patricia Zielonka și Cristi Droșceac din Solonețu Nou, dar și Aida Antonia Opocinski din Păltinoasa.

W IV grupie (uczniów klas VI-VIII) miejsce I zajęła Ewa Emilia Marculeac z Nowego Solańca, miejsce II – Davide Vlăduț Balac z Pojany Mikuli, a miejsce III – Emi Calistru z Suczawy. Wyróżnienia otrzymali natomiast: Claudia Catargiu i Alexandra Pamparău z Pojany Mikuli oraz Jasmine Ioana Croitoriu i Alexandra Cristina Lorentz z Kaczyki.

Tradycyjnie już dyplomy i upominki otrzymali także wszyscy pozostali recytatorzy. Ufundował je Związek Polaków w Rumunii oraz Ambasada RP w Bukareszcie.

Jak zawsze było wesoło i gwarnie. Było nieco rywalizacji, ale przede wszystkim dobra zabawa i nauka i mile wspólnie spędzony dzień.

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

La grupa a IV-a (elevii claselor VI-VIII) locul I a fost acordat Ewei Emilia Marculeac din Solonețu Nou, locul II lui Davide Vlăduț Balac din Poiana Micului, iar locul al III-lea lui Emi Calistru din Suceava. Menționi au obținut: Claudia Catargiu și Alexandra Pamparău din Poiana Micului, precum și Jasmine Ioana Croitoriu și Alexandra Cristina Lorentz din Cacica.

Ca în fiecare an toți participanții au primit diplome și premii. Acestea au fost finanțate de Uniunea Polonezilor din România și de Ambasada RP la București.

Ca de obicei a fost vesel și gălăgios. A existat un pic de rivalitate, dar mai ales distracție și învățare și o zi petrecută în mod plăcut împreună.

Trad. Iuliana Agneșca Dascălu

Foto: Iuliana Agneșca Dascălu

PATRONI ROKU

2024

PATRONII ANULUI

Romuald Traugutt

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej w uznaniu zasług niezłomnego dyktatora powstania styczniowego, wielkiego patrioty, który oddał życie walcząc o odzyskanie przez Polskę niepodległości, ustanowił rok 2024 Rokiem Romualda Traugutta.

Seimul Republicii Polone, în semn de recunoaștere a meritelor dârzului conducător al Răscoalei din ianuarie, un mare patriot care și-a dat viața luptând pentru ca Polonia să-și recapete independența, a declarat anul 2024, Anul Romuald Traugutt.

Romuald Traugutt urodził się 16 stycznia 1826 r. we wsi Szostakowo w powiecie brzeskim w niezamożnej rodzinie szlacheckiej. Po ukończeniu gimnazjum w Świsłoczy w 1843 r. udał się do Petersburga z zamiarem podjęcia studiów. Nieprzyjęty ze względu na wiek, poświęcił się karierze wojskowej. W ciągu 17 lat służby w wojsku, jako żołnierz armii rosyjskiej walczył podczas kampanii węgierskiej w 1849 r., wziął też udział w wojnie krymskiej. W 1861 r. ze względów zdrowotnych podał się do dymisji i skończył służbę w stopniu podpułkownika.

Po wybuchu powstania styczniowego objął dowództwo nad oddziałem złożonym ze 160 osób pochodzących z powiatu kobryńskiego. Stoczył wiele bitew z Moskalami, a po rozbiciu oddziału przez Rosjan przedostał się do Warszawy i oddał do dyspozycji Rządu Narodowego. 15 sierpnia 1863 r. otrzymał awans na stopień generała i funkcję komisarza wojennego na Galicję wraz z poleceniem odbycia misji dyplomatycznej do Francji. W Paryżu spotkał się z ministrem spraw zagranicznych Francji oraz przedstawicielami polskiej emigracji.

Po powrocie do Warszawy 17 października objął funkcję dyktatora powstania. Podporządkowała mu się większość dotychczasowego Rządu Narodowego. W swojej działalności Romuald Traugutt kładł szczególny nacisk na finanse, wojsko oraz sprawę chłopską. Dokonał reorganizacji armii narodowej, powołując wojsko zawodowe składające się z czterech korpusów, każdy złożony z dwóch lub trzech dywizji. Pragnął powszechnego udziału chłopów w powstaniu, dlatego wydał dekret tworzący wydział do kontrolowania realizacji uwłaszczenia.

Nie mogąc liczyć na poparcie rządów Anglii i Francji, nawiązał kontakty z Giuseppe Garibaldim i włoską Partią Czynu oraz z rewolucjonistą węgierskim Gyorgyem Klapką. Próby ratowania powstania przez Traugutta zostały zahamowane na wiosnę 1864 r. przez zaostrzenie polityki Austrii i Prus wobec sprawy polskiej.

Romuald Traugutt został aresztowany w nocy z 10 na 11 kwietnia 1864 r. Podczas przesłuchań i procesu nie zdradził żadnego ze swoich współpracowników. Stwierdził, że „jedynym celem powstania jest odzyskanie niepodległości i ustalenie w kraju naszym porządku opartego na miłości chrześcijańskiej, na poszanowaniu prawa i wszelkiej sprawiedliwości”. Wyrokiem sądu rosyjskiego został skazany na śmierć.

5 sierpnia 1864 r. na stokach Cytadeli warszawskiej Traugutt został powieszony wraz z członkami

Romuald Traugutt s-a născut pe 16 ianuarie 1826 în satul Szostakowo, în raionul Brzesko într-o familie de nobili scăpătați. După absolvirea gimnaziului la Świsłocza, în anul 1843, a plecat la Petersburg cu gândul începerii studiilor. Neadmis din cauza vârstei, s-a dedicat carierei militare. Timp de 17 ani în slujba militară ca soldat al armatei ruse a luptat în campania ungară în anul 1849, a participat, de asemenea, în războiul din Crimeea. În anul 1861, din motive de sănătate a demisionat și a terminat serviciul în grad de subcolonel.

După izbucnirea Insurecției din ianuarie, a preluat comanda unei unități alcătuite din 160 de oameni provenind din raionul Kobryń. A purtat multe bătălii cu Moscalii, iar după înfrângerea unității de către ruși, s-a strecurat la Varșovia și s-a pus la dispoziția Guvernului Național. Pe 15 august 1863 a fost avansat la gradul de general și a primit funcția de comisar de război pentru Galiția împreună cu ordinul unei misiuni diplomatice în Franța. La Paris s-a întâlnit cu ministrul de externe al Franței, precum și cu reprezentanții emigrației poloneze.

După întoarcerea la Varșovia, pe 17 octombrie, a preluat funcția de dictator al insurecției. I s-a supus majoritatea Guvernului Național de atunci. În activitățile sale, Romuald Traugutt a pus un accent deosebit pe finanțe, armată și cauza țărănească. A reorganizat armata națională și a înființat o armată profesionistă formată din patru corpuri, fiecare compus din două sau trei divizii. El dorea participarea universală a țăranilor la insurecție, așa că a emis un decret prin care a creat un departament pentru a controla punerea în aplicare a împroprietăririi țăranilor.

Neputând conta pe sprijinul guvernelor Angliei și Franței, a stabilit contacte cu Giuseppe Garibaldi, Partidul de Acțiune Italian și revoluționarul maghiar Gyorgy Klapka. Încercările lui Traugutt de a salva insurecția au fost oprite în primăvara anului 1864 prin înăsprirea politicii austriece și prusace față de problema poloneză.

Romuald Traugutt a fost arestat în noaptea de 10 spre 11 aprilie 1864. În timpul interogării și a procesului nu a trădat pe niciunul dintre colaboratorii săi. El a afirmat că „singurul scop al insurecției este redobândirea independenței și stabilirea ordinii în țara noastră bazată pe iubirea creștină, respectul pentru lege și dreptate”. A fost condamnat la moarte de către un tribunal rus.

Pe 5 august 1864, pe esplanada Citadelei din Varșovia, Traugutt a fost spânzurat împreună cu

Rządu Narodowego: Janem Jeziorańskim, Rafałem Krajewskim, Józefem Toczyńskim i Romanem Żulińskim.

Traugutt został pośmiertnie odznaczony Krzyżem Niepodległości z Mieczami przez prezydenta Ignacego Mościckiego w 1933 r. Od chwili odzyskania niepodległości przez Polskę w roku 1918 w miejscu jego stracenia odbywały się uroczystości państwowe.

Imię Romualda Traugutta nosi wiele ulic w polskich miejscowościach, jest również patronem wielu szkół i drużyn harcerskich.

membrii Guvernului Național: Jan Jeziorański, Rafał Krajewski, Józef Toczyński și Roman Żuliński.

Traugutt a fost decorat post mortem cu Crucea Independenței cu Săbii de către președintele Ignacy Mościcki în anul 1933. Din momentul redobândirii independenței Poloniei, în anul 1918, pe locul în care a fost executat se organizau ceremonii de stat.

Multe străzi din orașele poloneze poartă numele lui Romuald Traugutt, iar el este, de asemenea, patron al multor școli și echipe de cercetași.

Barbara Breabăn

Rodzina Ulmów

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ustanowił rok 2024 Rokiem Rodziny Ulmów. 24 marca minęła 80. rocznica zamordowania rodziny Ulmów z Markowej przez żandarmerię niemiecką za ukrywanie rodzin żydowskich.

„Rodzina Ulmów należy do liczного grona bohaterów Polaków, którzy podczas II wojny światowej ratowali Żydów skazanych przez Niemców na zagładę” – czytamy w uchwale.

Ulmowie są w Polsce oraz poza jej granicami symbolem tych wszystkich, którzy oddali życie za pomoc prześladowanym przez Niemców Żydom.

Józef Ulma i Wiktoria z domu Niemczak urodzili się i mieszkali w Markowej. Zaangażowani w wiele inicjatyw społecznych byli dobrze znani i lubiani. Swoimi rozlicznymi talentami dzielili się z mieszkańcami Markowej oraz innych miejscowości ówczesnych powiatów: łańcuckiego i przeworskiego. W 1935 r. zawarli związek małżeński, a wkrótce doczekali się liczного potomstwa – sześciorga dzieci, a kolejne miało przyjść na świat wiosną 1944 r.

Podczas okupacji niemieckiej mieszkali w swoim domu w Markowej na uboczu wsi. Prawdopodobnie w grudniu 1942 r. Ulmowie zostali poproszeni przez rodziny żydowskie o pomoc w ich ukryciu. Były to dwie siostry, sąsiadki domu rodzinnego Józefa Ulmy: Gołda Grünfeld i Lea Didner z małą córką Reszlą. Wśród ukrywanych było także pięciu Goldmanów z Łańcuta – Saul i jego czterech dorosłych synów. Ulmowie ukrywali Żydów przez około 15 miesięcy. Kierowała nimi bezinteresowna miłość bliźniego. Niestety, 24 marca 1944 r., wydani przez sąsiadów, zostali zamordowani wraz z Żydami, których ukrywali.

Familia Ulma

Seimul Republicii Polone a declarat anul 2024, Anul Familiei Ulma. Pe 24 martie s-au împlinit 80 de ani de la uciderea familiei Ulma din Markowa de către jandarmeria germană, pentru ascunderea unor familii evreiești.

„Familia Ulma aparține unui mare grup de eroi polonezi care au salvat evrei condamnați la exterminare de către germani în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial” – citim în rezoluție.

Familia Ulma este în Polonia și în afara granițelor ei un simbol al celor care și-au dat viața pentru ajutorarea evreilor persecutați de către germani.

Józef Ulma și Wiktoria, de acasă Niemczak, s-au născut și au locuit în Markowa. Angajați în multe inițiative sociale, erau bine cunoscuți și iubiți. Ei și-au împărțit numeroasele talente cu locuitorii din Markowa și din alte orașe din raioanele de atunci: Łańcut și Przeworsk. În anul 1935 s-au căsătorit și în curând au avut numeroși urmași – șase copii, iar următorul trebuia să vină pe lume în primăvara anului 1944.

În timpul ocupației germane ei locuiau în casa lor din Markowa, la marginea satului. Probabil în decembrie 1942, familia Ulma a fost rugată de familii evreiești să îi ascundă la ei. La început au fost două surori, vecine cu casa lui Józef Ulma: Gołda Grünfeld și Lea Didner cu mica ei fiică, Reszla. Printre cei ascunși au fost, de asemenea, cinci persoane din familia Goldman, din Łańcut – Saul cu cei patru fii adulți ai lor. Familia Ulma i-a ascuns pe evrei timp de 15 luni. Erau călăuziți de iubirea dezinteresată față de aproapele lor. Din păcate, pe 24 martie 1944, au fost denunțați de către vecini, au fost omorâți împreună cu evreii pe care îi ascundeau.

Józef i Wiktoria Ulmowie w 1955 r. zostali uhonorowani przez Yad Vashem medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, a w 2010 r. przez prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Lecha Kaczyńskiego – Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W 2016 r. otwarto w Markowej Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów, a od 2018 r. na wniosek prezydenta Andrzeja Dudy obchodzony jest – ustanowiony przez Sejm i Senat Rzeczypospolitej Polskiej – Narodowy Dzień Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką.

Józef i Wiktoria Ulmowie wraz z ich siedmioro dziećmi zostali ogłoszeni błogosławionymi 10 września 2023 r. przez papieskiego delegata kardynała Marcello Semeraro. Była to pierwsza tego rodzaju beatyfikacja w historii.

Mszę św. beatyfikacyjną koncelebrowało blisko tysiąc kapłanów oraz 80 biskupów i kardynałów z Polski i z zagranicy. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele najwyższych władz państwowych, w tym prezydent Andrzej Duda oraz 37 tysięcy wiernych.

Z uczestnikami Mszy beatyfikacyjnej połączył się papież Franciszek, który apelował, by rodzina Ulmów była dla wszystkich wzorem do naśladowania w czynieniu dobra.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, ze względu na wielkie i niezwykle bohaterstwo, ustanowił rok 2024 Rokiem Rodziny Ulmów.

Józef și Wiktoria Ulma, în anul 1955 au fost onorați de către Yad Vashem cu medalia „Drept între popoare”, iar în anul 2010 de către președintele Republicii Polone, Lech Kaczyński – cu Crucea de Comandant al Ordinului Polonia Restituta. În anul 2016 s-a deschis la Markowa Muzeul polonezilor care au salvat evrei în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial „Familia Ulma”, iar din 2018, la cererea președintelui Andrzej Duda, este cinstită Ziua Națională de comemorare a polonezilor care au salvat evrei în timpul ocupației germane, sărbătoare declarată ca atare de Seimul și Senatul Republicii Polone.

Józef și Wiktoria Ulma împreună cu cei șapte copii ai lor au fost declarați fericiți de către delegatul papal, cardinalul Marcello Semeraro în ziua de 10 septembrie 2023. A fost prima beatificare de acest gen din istorie.

Liturghia de beatificare a fost concelebrată de circa o mie preoți și optzeci de episcopi și cardinali din Polonia și din străinătate. La ceremonie au luat parte reprezentanții celor mai înalte autorități ale statului, printre ei președintele Andrzej Duda și 37 de mii de credincioși.

Participanților la Liturghia de beatificare li s-a adresat papa Francisc care a subliniat că familia Ulma poate să fie pentru toți un exemplu de urmat în a face bine.

Seimul Republicii Polone, datorită marelui și extraordinarului lor curaj, a stabilit anul 2024, Anul Familiei Ulma.

Barbara Breabăn

KRONIKA BUKOWIŃSKICH POLAKÓW

1897

CRONICA POLONEZILOR BUCOVINENI

KWIECIEŃ

04.01. – Czerniowce: Ukazał się 26. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły „Rada Państwa”, „Co nam zostało po wyborach?”, „Od wydawnictwa”.

04.01. – Czerniowce: Wydział TBPiCP postanowił odroczyć zapowiedziane na 11 kwietnia nadzwyczajne zgromadzenie oraz zaoferował wynajęcie pomieszczeń na urządzenie restauracji na potrzeby członków TBPiCP.

04.03. – Czerniowce, sala TBPiCP: Na zaproszenie Koła Pań TSL dr Aug. Balasits ze Lwowa wygłosił referat o prawie dla domu i narodu.

04.04. – Czerniowce: Ukazał się 27. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły „Rolnicy w Galicji” i „Przeniesienie zwłok Juliusza Słowackiego” oraz ogłoszenie cukierni W. Kucharczyka.

APRILIE

04.01. – Cernăuți: A apărut nr. 26 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care s-au publicat, printre altele, articolele: „Consiliul Național”, „Ce ne-a rămas după alegeri?”, „Din partea redacției”.

04.01. – Cernăuți: Consiliul de conducere al APAF și L a decis să amâne adunarea extraordinară anunțată pentru 11 aprilie și s-a oferit să închirieze sălile pentru aranjarea unui restaurant pentru necesitățile membrilor APAF și L.

04.03. – Cernăuți, sala APAF și L: La invitația Cercului de Doamne al SSP, dr. Aug. Balasits din Liov a ținut o prelegere despre legea pentru casă și națiune.

04.04. – Cernăuți: A apărut nr. 27 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care s-au publicat, printre altele, articolele „Fermierii din Galicija” și „Mutarea osemintelor lui Juliusz Słowacki”, precum și un anunț al cofetăriei lui W. Kucharczyk.

04.04. – Czerniowce, kościół Podwyższenia Krzyża Świętego: W ramach obchodu 103. rocznicy bitwy raclawickiej Msza św. Śpiewał chór mieszany „Echo” pod kierunkiem Ottona Mieczysława Żukowskiego (msza łacińska Kemptera, „O salutaris” Führera, „Tantum ergo” Schmidta, „Offertorium” Mozarta na solo tenorowe z towarzyszeniem kwintetu smyczkowego i organów). Udział wszystkich stowarzyszeń polskich.

04.04. – Czerniowce: Obchód rocznicy bitwy raclawickiej urządzony przez Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”. Złożyły się nań: dziękczynne nabożeństwo ze śpiewem chóru „Echo” oraz wieczór muzyczno-deklamacyjny w siedzibie TBPiCP. Na wieczór złożyły się: słowo wstępne Wincentego Korotyńskiego (wiceprezes „Sokoła”), „Marsz Sokółów” B. Czerwińskiego, „Gdybym ptakiem był...” Reiser w wykonaniu chóru mieszanego „Echo”, ćwiczenia wolne w wykonaniu członków „Sokoła”, „Legenda” Wieniawskiego, „Madrygał” Sonettiego grany na skrzypcach przez pannę Marię Leczyńską przy fortepianowym akompaniamencie prof. Schlüttera, „Rybacy” Niedzielskiego w wykonaniu duetu panien, ćwiczenia na poręczach członków „Sokoła”, „Ujrzałem raz” K. Kratzera, „Łzy” J. Galla śpiewane przez pannę W., budowanie piramid przez członków „Sokoła”, scena „Opowiadanie lirnika”.

04.07. – Zaleszczyki: (F. K.) napisał do „Gazety Polskiej” o uroczystości pożegnalnej Stanisława Promińskiego (radca sądowy i naczelnik, prezes „Gwiazdy”, miejscowej Rady Szkolnej, ochotniczej straży ogniowej, Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Szkolnych).

04.10. – Czerniowce: Posiedzenie członków Izby Lekarskiej, na którym dr Eugeniusz Mitkiewicz wygłosił referat o Stanowisku Izby wobec kas chorych dla majstrów, a dr Załoziecki o kwestii honorariów lekarskich.

04.10. – Kraków, Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń: Dr Gustaw Römer wybrany i mianowany dyrektorem referentem na dwa lata.

04.<11. – Ruska Moldawica: Nowy urząd pocztowy, a jego ekspedientem mianowany Hipolit Korabiewski.

04.11. – Czerniowce: Ukazał się 29. numer 15. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim m.in. artykuły: „Rada Państwa”, „Nowy środek Kocha przeciw gruźlicy”, „Polak z Bukowiny na Madagaskarze” oraz ogłoszenie cukierni M. Goreckiego.

04.11. – Czerniowce: „Gazeta Polska” tego dnia podała wiadomość, że wbrew opiniom głoszonym przez nieprzyjaciół Polaków, jakoby ci polonizowali Bukowinę, część rodzin polskich z okolic Nowego Sokoła, Pleszy i Solki osiedliła się w Bośni, w miejscowościach Celinowac, Kozara Milowacka, Kozara Rakienicka.

04.04. – Cernăuți, biserica Înălțării Sfintei Cruci: În cadrul celebrării celei de-a 103-a aniversări a bătăliei de la Raclawice, Sfânta Liturghie a fost animată de corul mixt „Echo” sub conducerea lui Otto Mieczysław Żukowski (missa latină Kempter, „O salutaris” de Führer, „Tantum ergo” de Schmidt, „Offertorium” de Mozart pentru tenor solo acompaniat de cvintet de coarde și orgă). Au fost prezente toate asociațiile poloneze.

04.04. – Cernăuți: Au avut loc celebrările prilejitate de aniversarea bătăliei de la Raclawice, organizate de Societatea de Gimnastică „Sokół”. Aceste au constat într-o slujbă de mulțumire în acompaniamentul corului „Echo”, și o seară de muzică și o declamație la sediul APAF și L. Seara a constat într-un cuvânt introductiv rostit de Wincenty Korotyński (vicepreședinte al „Sokoł”), „Marșul șoimilor” de B. Czerwiński, „Dacă aș fi o pasăre...” de Reiser interpretată de corul mixt „Echo”, exerciții libere executate de membrii „Sokół”, „Legenda” de Wieniawski, „Madrigał” de Sonetti interpretat la vioară de domnișoara Maria Leczyńska cu acompaniament la pian de profesorul Schlütter, „Pescarii” de Niedzielski interpretat de un duet de doamne, exerciții la bară executate de membrii „Sokół”, „Am văzut odată” de K. Kratzer, „Lacrimi” de J. Gall interpretată de domnișoara W. Gall, construcția de piramide de către membrii „Sokół”, scena „Povestea unui bard”.

04.07. – Zaleszczyki: Semnat cu criptonimul F. K. a scris la „Gazeta Polonă” despre ceremonia de rămas bun a lui Stanisław Promiński (consilier și director al tribunalului, președinte al Societății de Gimnastică „Sokół”, al Consiliului Școlar din localitate, al brigăzii de pompieri voluntari, al Societății de Prietenie a Școlarilor).

04.10. – Cernăuți: A avut loc o reuniune a membrilor Camerei Medicilor, în cadrul căreia dr. Eugeniusz Mitkiewicz a ținut o prelegere despre poziția Camerei în ceea ce privește fondurile de asigurări de sănătate pentru maiștri, iar dr. Załoziecki a vorbit despre taxele medicale.

04.10. – Cracovia, Societatea Asigurărilor Reciproce: Dr. Gustaw Römer a fost ales și numit director referent pentru doi ani.

04.<11. – Rușii Moldovița: A fost deschis un nou oficiu poștal și poștaş al acestuia a fost numit Hipolit Korabiewski.

04.11. – Cernăuți: A apărut nr. 29 al anului 15 al „Gazetei Polone”, în care s-au publicat, printre altele, articolele: „Consiliul Național”, „Noua măsură a lui Koch împotriva tuberculozei”, „Polonezul din Bucovina în Madagascar” și un anunț al cofetăriei lui M. Gorecki.

04.11. – Cernăuți: „Gazeta Polonă” din acea zi a relatat vestea că, contrar opiniilor propagate de dușmanii polonezilor, potrivit cărora aceștia polonizau

04.11. – Czerniowce, siedziba TBPiCP: Zapowiedziane na ten dzień nadzwyczajne walne zgromadzenie członków TBPiCP w sprawie budowy Domu Polskiego odłożono na później.

04.11. – Czerniowce: „Gazeta Polska” tego dnia podała pierwszy wykaz ofiar zebranych przez sekcję dobroczynności TBPiCP na święcone dla ubogich. Razem zebrano 16,30 złr.

04.11. – Czerniowce, Muzeum Przemysłowe: Odczyt prof. Antoniego Pawłowskiego o rachunkowości w rękodzielnictwie.

04.15. – Czerniowce: Do tego dnia zainteresowani wynajęciem lokalu na restaurację mogli zgłaszać się do gospodarzy TBPiCP – L. Kohlera lub W. Korytyńskiego.

04.19. – Czerniowce, pomieszczenia TBPiCP: Amatorzy Towarzystwa Katolickiej Młodzieży rękodzielniczej wystawili przedstawienie.

04.<29. – Biecz: Przeżywszy lat 74 zmarł właściciel dóbr Franciszek Strzelecki, brat Ludwika Strzeleckiego, radcy zdrowia w Czerniowcach.

04.29. – Czerniowce, kościół OO. Jezuitów: Ślub ziemianina galicyjskiego Biesiadeckiego i panny Siemiginowskiej z Torskiego.

04.30. – Czerniowce: Dotąd na budowę Domu Polskiego w Czerniowcach łącznie zebrano 3338 złr.

Jan Bujak – Kraków

Bucovina, unele familii poloneze din vecinătatea localităților Solonețu Nou, Pleșa și Solca s-au stabilit în Bosnia, în satele Celinovac, Kozara Milowacka, Kozara Rakienicka.

04.11. – Cernăuți, sediul APAF și L: Adunarea generală extraordinară a membrilor APAF și L privind construcția Casei Polone, anunțată pentru acea zi, a fost amânată.

04.11. – Cernăuți: „Gazeta Polonă” din acea zi a prezentat prima listă de ofrande colectate de secțiunea de caritate a APAF și L pentru întâlnirea de Paște pentru săraci.

04.11. – Cernăuți, Muzeul Industrial: Prof. Antoni Pawłowski a ținut o prelegere despre contabilitatea în meșteșug.

04.15. – Cernăuți: Până la acea zi, cei interesați să închirieze localul pentru restaurant se puteau adresa gazdelor APAF și L, L. Kohler sau W. Korytyński.

04.19. – Cernăuți, sălile APAF și L: Amatorii Societății Tineretului Catolic de artizanat au prezentat un spectacol.

04.<29. – Biecz: Proprietarul moșiei, Franciszek Strzelecki, fratele lui Ludwik Strzelecki, consilier de sănătate la Cernăuți, a murit la vârsta de 74 de ani.

04.29. – Cernăuți, biserica Fraților Iezuiți: A avut loc nunta moșierului din Galiția, Biesiadecki și a domnișoarei Siemiginowska din Torske.

04.30. – Cernăuți: Până în prezent, pentru construcția Casei Polone din Cernăuți s-au strâns în total 3338 florini.

Trad. Ștefania Carmen Zielonka

KALENDARIUM ROCZNIC 2024 CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

MAI

1 V – 125. rocnica urodzin **Witolda Doroszewskiego** (1899-1976), językoznawcy, autora *Słownika języka polskiego*;

2 V – 25. rocnica śmierci **Włodzimierza Sokorskiego** (1908-1999), prozaika i publicysty;

3 V – 25. rocnica śmierci **Władysława Lecha Terleckiego** (1933-1999), prozaika, dramaturga i scenarzysty;

5 V – 395. rocnica śmierci **Szymona Szymonowicza** (1558-1629), poety;

11 V – 95. rocnica urodzin **Jerzego Jarockiego** (1929), reżysera teatralnego;

16 V – 100. rocnica urodzin **Tadeusza Kubiaka** (1924-1979), poety, satyryka;

17 V – 100. rocnica urodzin **Kazimierza Dejmka** (1924-2002), reżysera teatralnego;

18 V – 20. rocnica śmierci **Stefana Świeżawskiego** (1907-2004), historyka filozofii;

20 V – 105. rocnica urodzin **Gustawa Herlinga-Grudzińskiego** (1919-2000), prozaika, krytyka

MAI

1 V – 125 de ani de la nașterea lui **Witold Doroszewski** (1899-1976), lingvist, autorul *Dicționarului limbii polone*;

2 V – 25 de ani de la moartea lui **Włodzimierz Sokorski** (1908-1999), prozator și publicist;

3 V – 25 de ani de la moartea lui **Władysław Lech Terlecki** (1933-1999), prozator, dramaturg și scenarist;

5 V – 395 de ani de la moartea lui **Szymon Szymonowicz** (1558-1629), poet;

11 V – 95 de ani de la nașterea lui **Jerzy Jarocki** (1929), regizor de teatru;

16 V – 100 de ani de la nașterea lui **Tadeusz Kubiak** (1924-1979), poet, satiric;

17 V – 100 de ani de la nașterea lui **Kazimierz Dejmek** (1924-2002), regizor de teatru;

18 V – 20 de ani de la moartea lui **Stefan Świeżawski** (1907-2004), istoric de filozofie;

20 V – 105 ani de la nașterea lui **Gustaw Herling-Grudziński** (1919-2000), prozator, critic literar,

literackiego, eseisty, publicysty, współzałożyciela paryskiej „Kultury”;

24 V – 85. rocznica śmierci **Aleksandra Brücknera** (1856-1939), filologa, historyka literatury, językoznawcy, historyka kultury;

25 V – 95. rocznica urodzin **Stanisława Goszczurnego** (1929-2013), prozaika, publicysty, autora słuchowisk i scenariuszy, dziennikarza radiowego;

26 V – 80. rocznica urodzin **Jarosława Kukulskiego** (1944-2010), kompozytora, aranżera, pianisty i organisty;

28 V – 25. rocznica śmierci **Jana Lebensteina** (1930-1999), malarza i grafika;

31 V – 20. rocznica śmierci **Lecha Budreckiego** (1930-2004), krytyka literackiego, eseisty, tłumacza.

eseist, publicist, cofondator al organizației pariziene „Kultura”;

24 V – 85 de ani de la moartea lui **Aleksander Brückner** (1856-1939), filolog, istoric literar, lingvist, istoric al culturii;

25 V – 95 de ani de la nașterea lui **Stanisław Goszczurny** (1929-2013), prozator, publicist, autor de piese radiofonice și scenarii, jurnalist de radio;

26 V – 80 de ani de la nașterea lui **Jarosław Kukulski** (1944-2010), compozitor, aranjor, pianist și organist;

28 V – 25 de ani de la moartea lui **Jan Lebenstein** (1930-1999), pictor și grafician;

31 V – 20 de ani de la moartea lui **Lech Budrecki** (1930-2004), critic literar, eseist, traducător.

Revista „Polonus” este editată din fonduri de la bugetul de stat prin Secretariatul General al Guvernului – Departamentul pentru Relații Interetnice.

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu „Polonia i Polacy za Granicą 2024”.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Proiectul este finanțat din fondurile Cancelariei Președintelui Consiliului de Miniștri al RP în cadrul concursului „Diaspora și Polonezii din Străinătate 2024”.

Publicația prezintă doar opiniile autorilor și nu poate fi identificată cu poziția oficială a Cancelariei Președintelui Consiliului de Miniștri al RP.

Pismo Związku Polaków w Rumunii | Revista Uniunii Polonezilor din România

POLONUS

ISSN 1223-4192

Str. Ion Vodă Viteazul nr 5

720034 Suceava

Tel./fax: +40 230 520355

redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

DTP | Druk | Tipar

Redaktor naczelny

Redactor-șef

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Kolektyw redakcyjny

Colectivul de redacție

Barbara Breabăn

Iuliana Agneșca Dascălu

Ștefania Carmen Zielonka

